

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hátra 3 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hátra 3 k 40 l.

HIRDETÉSEK:

10 soros polt. sor egyszer 50 hl.
minden következéskor 10 hl.

Nyitási díj 40 hl.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és erzsébeti egyetem

vasutak palotájában

TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.

Társaság.

József főherceg-ut 23. sz.

TELEFON-SZÁM: 24.

Arad, 1908.

FELKÖLÖN SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Falk Miksa.
- A veszprémi dombokon.
- Arató katonák.
- Falk Miksa.
- Ubl Ferenc öngyilkos.
- Az Erzsébet-templom felavatása.
- Viszafélések egy aradmegyei pénzügyintézetnél.
- Megtámadott képviselő.
- „Ártatlan vagyok”.
- Amiről beszélnek.
- A becsapott miniszter.
- Zendülés a bosnyák ezredéknél.
- A vértelen forradalom.
- Falk Miksa mint aradi képviselő.
- Tárca: Apróságok a királynéről. Irta: Falk Miksa.

Falk Miksa.

Arad, szeptember 10.

Nagyasszonyunknak, Erzsébet királynének lelki üdvéért első misét mondták ma az ő örök emlékezetére épült fényes pesti templomban. És a mikor e mise tömjén-füstje felszállott a tiz esztendővel ezelőtt meggyilkolt királyasszony felé, ugyanakkor felhangzott a magasságba az a harangszó is, amely a felséges tanítvány nagy professzorának, Falk Miksának halálát jelenti. Falk Miksa, aki tegnap este nagybeteg indult el Ischből Budapestre, ma reggel hét órakor hazaérkezett és amint hazaérkezett, meghalt. Mintha csak azért sietett volna haza az egy hó-

nap híján nyolcvan esztendő aggastyán, hogy utolsó szempillantása otthona képét zárja lecsukódó pillái alá. Idehaza már csak annyi ideje volt, hogy meghaljon...

Az önálló Magyarország történetébe minden egyéb nagy érdeménél Erzsébet királynéval való barátsága rajzolta leg-elevenebben Falk Miksa képét. Gondolatunkba úgy vésődött be sajátos kis alakja, amint gyönyörű lelkű királynénkat tanítja magyar szóra és magyar szóval magyar érzelmre. Falk Miksának volt ez előtt is, ezen kívül is sok becses érdeme, amellyel magának a történelem, az irodalom és a kultúra könyveiben hálát, tiszteletet és tekintélyt szerzett, de népszerűvé nevét az tette, hogy ő volt királynénk magyar tanítómestere. Az ujságírás és a politika története sok más művét fogja megörökíteni; nálunk, aradiaknál még ezeken kívül lokális emlékek is fűződnek az ő nevéhez. De mindezeknél emlékezetesebb marad az a kép, amely Falk Miksában nagyasszonyunk lelkének meghódítóját mutatja.

Erdekes és érdemes ember nagy vonásokban, nagy tetteiben gazdag életének végét jelenti ez a halál. Kezdetben lent, szegény és teljesen a maga erejére utalt zsidó fiú, rákényszerítve minden küzdésre, amit a kegyetlen élet a sors egy

mostoha gyermekétől megkövetelhet. Nehéz akadályok között, majd pedig türeményes gyorsasággal haladt felfelé, olyan tartalmat gyűjtve életébe, hogy most, mikor szemét lehunyta, halottas ágya felé egy nemzet milliói — és a milliók élén maga a magyar király — tekintenek meghatott, könnyes szemmel. Pedig még azt sem lehet mondani, hogy a boldogulásnak könnyű és kényelmes útját, a hatalomhoz való közeledést választotta volna. Egy levert, elayomott és megfojtásra ítélt nemzet ügyének szegődött harcosává és küzdött érette az egyetlen, de hatalmas fegyverrel, amelyet vézna ereje elbirt: a tollával. Türt üldöztetést, bánatmat, börtönt az igazságért, míg végre az igazság diadalával megjött az ő diadala is. Életének dicsősége, hogy élete sorsában harmonikus volt nemzete sorsával: együtt vérzett a vérző nemzettel, együtt ujjongott a diadalmámborban uszó Magyarországgal.

A nagy diadal után még teljesebben a toll munkása lett, mint azelőtt. *Nemet* nyelvű ujságnak volt a szerkesztője ez a legmagyarabb lelkű ember és mint ilyen vivta ki magának azt a hálát és elismerést, mely most az őszinte részvét virágjaival hinti be az elpihent aggastyán halottasházát.

Apróságok a királynéről.

(1880.)

Irta: Falk Miksa.

A hetvenes években Erzsébet császárné és királyné a magyar nyelven való kiképzetés céljából magyar társalkodókat és magyar nyelvtanítókat szándékosan maga mellé venni. Az ily dolgok minden udvarnál rendkívül nagy megalomást szabtak előidéznél nemcsak azok között, akik a felséges ur, vagy asszony közelébe jutni kívánnak, hanem azok közt is, kik már ott vannak és akik ily alkalommal aggódva tekintenek az ismeretlen jövevény felé, mint aki által saját befolyásuk netalán csorbát szenvedhetne. Képzelték tehát, menyi vajadás előzte meg ama névjegyzék születését, mely a felség elé terjesztették, hogy az abban megemlíttettek közül a társalkodó választassék. Utóvégre, ha jól emlékezem, hat névben történt megállapodás és ezeknek jegyzéke kalligrafice megírva lett illető helyen előterjesztve; de midőn őfelsége kezébe jutott ezen lista (nekem igen megbízható személyek így beszéltek), ott idegen kéztől még egy *hetedik* név jelent meg az utolsó helyen. Nem tudom, vajjon azért-e, mert az eltérő írás feltűnt, vagy más okból, elég az hozzá, hogy őfelsége ennek a hetedik helyen megnevezett hölgynek arcképét kívánta és midőn ez megérkezett, a rajta látható érdekes arcvonások, a nyílt, okos szemek, szóval az egész szellemes kifejezés annyira megtetszta

felsőleges asszonynak, hogy ezen arckép eredeti lét rendelés fel magának és vette maga mellé társalkodói minőségben

Az első évben kevéssé napjal lehettek ennek a szerény, egyszerű kecskeméti leánynak, de rajta is bebizonyult az, amit nem egyszer gúnyosok hallunk fölemlíteni, hogy a magyar embernek mindenre van esze és tehetsége. Ezen szerény kisvárosi nő előtte egész szokatlan és ismeretlen új állásban oly ügyességet fejtett ki, mely minden diplomatának becsületére vált volna. Minden lépten egy-egy tőrleste gyakorlatlan lábát. De ő egyikbe sem hágott bele, hanem egyfelől a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel teljesítvén azt, ami állásával járó kötelessége volt, de másfelől szemmel áron és semmi körülmények közt egy hajszálnyival sem lépén túl ezen állásnak határát, aránylag rövid idő alatt odavitte, hogy nemcsak a felséges asszonynak kedvence volt, hanem még a császár és király bizalmát is kivívta, ellenőrgelt pedig a reménytelen küzdelem megszűntetésére indította. Mily áldásos volt e nő működése hazánkra nézve, azt talán csak egy későbbi kor fogja felderíteni és talán az is csak kis részben, mert a főszereplőnek szerénysége már előre is oly módon tömte be a farrásokat, hogy azokból még egy jövődöbél történetítő sem fog meríthetni.

Ki volt az, ki ama hetedik nevet ráírta a jegyzékre, mielőtt az őfelsége kezébe került, a t nem tudom, de ezen hetedik nevet tudom;

tudja, ismeri, tiszte-i az egész ország. E név: *Ferenczy Ida!*

A magyar nyelvűtani ő, akit őfelsége akkorában maga mellé vett, egy igen derék, tiszteletreméltó katolikus lelkész volt, aki nagy buzgalommal és mint a következők mutatja, nem csakély sikerrel oktatta őfelségét a magyar grammatika és szintaxis szabályaira. A királyné mindig a legnagyobb nagybecsűlés hangján szólott ezen ősz tanítójáról és kegyének nem egy jelében részesíté azt. Az öreg ur — nem tudom életben van-e még, ha igen, akkor azt kívánom, hogy a jó Isten továbbra is éltesse őt; még jó sokáig ép erőben és egészségben! — az öreg ur megfogja nekem becsájítani, ha e helyen egy kis tréfát jutatok a közönség elé, melyről elég megbízható forrásból értesültem.

Rekkenő hőség volt, midőn egyik nyári nap délutánján a főosztelendő ur óráját tartotta a felségnél. A királyné szokott halk hangján olvasott egy magyar könyvből és néhanéha egy-egy kérdést intézett a vele szemben ülő tanítóhoz. Ea felelt — addig, a meddig; mert egyszerre csak azt veszi észre őfelsége, hogy a főosztelendő ur nem felel, hanem édesen szundikál és nagyon szépséket álmódhatott, mert a mosoly kifejezéseült a melle felé lehajló arcán. A felséges asszony csendesen felkel, int Ferenczy Idának, ki a terem másik végén ült és mindketten elhagyják a termet, ott künn pedig őfelsége parancsot ad, hogy

A veszprémi dombokon.

Arad, szeptember 10

Száznegyvenezer ember állig fegyverben, háborus felkészültségben indult meg most Veszprém felé a királyi hadgyakorlatokra, hogy a hónap derekán a legfőbb Hadur vezénylete alatt megkezdje a harci játékot. A hadgyakorlat izgalmas praludiuma már is megkezdődött. Veszprém városában nyúlsgő készülődés izzad reggeltől estig. A szőlősgazda, a buzatermelő, akárcsak egy háboru előestéjén, rettegve tekint a közelgő csapatok elé. Csak a mérsárosok nevetnek joviálisan, meg a pékek, mert sejtik — és jól sejtik — hogy száznegyvenezer éhes száj hamarosan meghízalja sovány kasszájukat. A forgalom fellendül ilyenkor, akárcsak a háboruban. Hogy pedig teljes legyen a háborus kép, az újságírók is készülődnek nagy bőrdöngőkkel és lazas segítséggel, aféle talmi hadi tudósítóknak.

E profán zürzavarban ott áll egy ember: habsburgi Ferenc József. A szeptemberi fáradt verőfényben szemlét tart az elmasirozó katonák felett. . . . Vajjon mit érez, mikor e sok egyforma katona ember eldübörög előtte? Micsoda gondolatok borulnak lelkére, ha majd a Balaton szelid vizét katonaszállító hajók kavargják és az enyhe dombok s a magyar nyárfák csendjét puskaropogás zaklatja föl?

A királyi sátorban ezüst serlegben tokajt fognak inni az agg hadvezér egészségére. A nap zajos lesz és fárasztó és izgalmas. Este azonban, mikor a király nyugodni tér a püspöki palotába, a sok szigorú ör ellenére is, be fog lopózkodni fejedelmi hálószobájába a csend és a tépelődés. Ekkor talán hánykolódnai is fog ágyán, mert bármit is beszéljenek az ischli táviratok és az orvosok, sejtieni fogja, hogy ez a hadgyakorlat az utolsó. Igen: alighanem a legutolsó, mely után több nem következik.

Azt mondják, hogy ezen az őszön bucsuzkodni fog habsburgi Ferenc József. Tudtára fogja adni hadseregének, hogy nem lesz többé az a mindenre vigyázó,

senki a terembe be ne menjen, míg a főltszelendő ur onnan ki nem jő. Meddig tartott ez utóbbinak szeszitása, nem tudom. Senki sem volt jelen, mikor fölébredt, de azt hiszem, mindenki elképzelheti körülbelül, milyen szemekkel nézett körül, mikor észrevette, hogy egye dül van és hogy ez a hely, ahol van, a császárné és királyné szalonja. A derék öreg ur tudom nem sokat aludt a rákövetkező éjjel és másnap leiraatlan zavarban lépett a felség elé. De a királyné nem engedte szóhoz jutni, hanem oly kegyesen szólította meg és oly derülten és jóakarólag kezdett vele egyről-másról — természetesen mindenről, csak ama faális délitáni szundizálásáról nem — beszélni, hogy az öreg ur könyekre faksdt és ha már szelőt is csak rajongással szólt felséges tanítványáról, a pillanat ol kezdve: Isten és a szentek után nála mindjárt a felséges asszony következett.

Még csak egyet! Egy alkalommal, mikor még mindennap a felséges asszonyhoz jártam, Batthyány Lajos kivégeztetéséről volt szó. Of-ls'ga a legnagyobb figyelemmel hallgatta az erre vonatkozó részleteket és azután azt kérdé tőlem:

- Hát ön akkor Pesten volt?
- Nem, — vala a válasz
- Hát honnan tudja ezeket a részleteket?
- B: nne vannak azok egy történelmi munkában, mely azonban el van tiltva.
- Megvan önnek ez a könyv?
- Ez kissé haboztam.

mindent személyesen intéző legfelsőbb Hadur, aki hosszú és nehéz évtizedeken keresztül minaeen kötelességek között legszentebb kötelességének tartotta a hadserege felett való örökösödést, hadseregének személyes vezetését.

Ettől a hadseregtől most bucsuzni fog a király. Lehet, hogy nem lesz ez a bucsu olyan hivatalos, mint ahogy az említett hír mondja. Lehet, hogy meg is cáfolják ezt a hirt. De annyi bizonyos, hogy ebben az országban és a másik országban is, a Lajta mindkét partján, úgy érzik az emberek, hogy a királynak, ha hivatalosan nem is, de tényleg mégis bucsuja lesz a mostani hadgyakorlat. Nem mond ugyan le a trónról, de nem fog többé oly intenzíven foglalkozni hadserege ügyeivel mint eddig.

Nevezetes lesz tehát a mostani hadgyakorlat. Igaz, hogy ez a hadgyakorlat is csak olyan, mint a többi, színes játék, álomhadakozás, sakkozás eleven emberbábokkal.

. . . A katonai iskolában már évek óta tüzetes részletességgel tanítják Olaszország térképét és Balatonunk ebben az esetben a Lago Maggiorét és a Lago Comot helyettesíti, amelyet egykor a mi katonáinknak kell majd megvédeni az olasz puszkacsövek ellen. Ez a kombináció pontosan összevág Ferenc Ferdinánd programjával, amelynek legesleges pontja az olaszoknak szánt revanche.

S a vaktöltések üres puffanásaiban hallani fogja a király a golyók süvítését. A szeptemberi sugarak és a sárga levelek az örök változás szimfoniáját muzsikálják fülébe, melynek mielőtt örök békéjébe hanyatlana, látva a jövődőt egy játék-hadjárat ijesztő perspektívájában . . .

Politika a veszprémi nagy-gyakorlaton.
A bécsi N. Fr. Pr. ma azt a szenzációs hirt hozza, hogy a veszprémi hadgyakorlatok alatt a király előtt Széll Kálmán vezetésével egy küldöttség fog megjelenni, amely arra fogja kérni a királyt, hogy megváltoztatva a magyar koalícióval kötött paktumot, *előbb a katonai kérdéseket*

— Habozásából látom, hogy megvan. Kérem, legyen szives est a könyvet nekem elhozni.

— De felséges asszonyom . . .

— Nos mit? Hát amit minden ember tud és olvas, azt csak nekem nem volna szabad tudnom és olvasnom?

Másnap a Horváth Mihály féle „Függetlenség harca” őfelsége kezében volt és a magas asszony aronnal a legmélyebb megindulással olvasta végig azon részt, mely Batthyány haláláról szól. Azután megnézte a könyvnek címlapját.

— Ki az a Horváth Mihály? — kérdé és midőn erre a kívánt választ megnyerte volt azon hozzáadással, hogy Horváth Mihály számkivételben él és bár bizonyosan szívesen térne haza, de multjával és állásával meg nem fér megkegyelmeztetésért esedezni, a felséges asszony nem szólt semmit, hanem a könyvet asztala föléjába zárta.

Erre hetek multak el és a dolog feledésbe ment. Egyszerre csak azt írták a lapok, hogy Horváth Mihálynak a császár és király őfelsége megkegyelmezett. És midőn az ősz történetíró hazajötték Bécsben megállott, a lapok ismét azt írták, hogy Horváth Mihály Erzsébet királynéhoz lett hívva és egy óránál tovább maradt a felséges asszonynál. Volt e valami összehót'elés amas olvasmány és Horváth Mihály amnesziáltatása köt, nem tudom.

intézzék el és csak azután tárgyalják a választói reformot. Ez a hír, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, teljesen légből kapott. Széll Kálmán semmiféle küldöttséget nem visz a király elé, annál kevésbbé, mert a király csakis veszprémi küldöttséget fogad, Széll pedig Veszprémmegyével semmiféle kapcsolatban nincs.

Arató katonák.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület javaslata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 10 én Vásárhelyi József igazgató elnök elnöklote alatt igazgató választmányi gyűlést tartott, amelyen többek között — Keller Iván ügyvezető titkár előadása alapján — a mezőgazdasági érdekképviseletre vonatkozó törvénytervezet is megbeszélés tárgyát képezte, tekintve azonban annak nagy terjedelmét és jelentőségét, a választmány nem volt képes ezzel végezni s a szóban forgó kérdés folytatólagos tárgyalását az a hó 16-án tartandó gyűlésre tűzte ki.

Ugyancsak Keller ügyvezető titkár előadása alapján még a következő dolgok kerültek tárgyalás alá:

Arad sr. kir. város polgármesterének átirata alapján foglalkozott eazán a választmány a katonák aratási szabadságolásának kérdésével, amit mezőgazdasági szempontból feltétlenül üdvös intézkedésnek tart az egyesület s ennek lehetőleg a honvédségnél leendő bevezetését is kívánatosnak tartaná, továbbá azt is, hogy az erre vonatkozó hadügyminiszeri rendeletnek az igényjogosultságra vonatkozó pontja úgy módosíthatnék, hogy ne csak a 40 holdon aluli kisgazdák flai, hanem a mezőgazdasági munkások, feleségek és bérlők flai is szabadságolhatók legyenek az aratás idejére, ha ennek szükségét az illetékes községi előjáróság hivatalos bizonyítvánnyal igazolja s végül kívánatosnak tartaná az egyesület, ha a dohánykertészek lehetőleg június hóban hivatnának be gyakorlatra, amidőn a dohány munkálatok est leginkább megengedik.

Kemény Szilárd titkár előadása alapján tárgyalta ezután a választmány az Országos Magyar Gazdasági Egyesület átiratát, melyben az új bortörvény tervezet mellett állásfoglalásra hívja fel a vidéki egyesületeket, s elhatározta a választmány, hogy ezen új törvénynek mielőbbi életbeléptetése érdekében feliratot intéz a földművelésügyi miniszterhez.

A gyűlésen jelen voltak: Vásárhelyi József igazgató elnök, Kokas József alelnök, Baross Ferenc dr., Dálnoki Nagy Lajos, Halmai Andor, Keglevich György gróf, Mayerhoffer Lajos, Purgly László és Váradi Török Gyula választmányi tagok, Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár.

SPORT.

A lövészverseny eredménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Az aradi lövészegyesület-rendezte lövészverseny eredményét most hozza nyilvánosságra az egyesület vezetősége. A jelentés szerint a verseny eredménye a következő:

Mély lövés. Ezredéves emlékdíj: 1. Meer Ármán, 2. Domonkos Lajos, 3. Stiefl Rezső, 4. Koszka Emil Fehértiplomi díj: 5. Veitner Ferenc, 6. Pechtol József, 7. Lukácsy Fülöp László, 8. Grumáz László, 9. Mallász Ede, 10. Ternajgó Lajos, 11. Feszler Károly.

Mozsár díjak: 1. Terna gó Lajos, 2. Dörner Emil, 3. Stiefl Rezső, 4. Pechtol József, 5. Lukácsy F. László, 6. Kosztka Emil, 7. Feszler Károly, 8. Domonkos Lajos, 9. Grumáz László, 10. Meer Ármán, 11. Klein Ignác, 12. Jóó Béla, 13. Veitner Ferenc, 14. ifj. Müller József, 15. Székely Antal, 16. Magyar Ferenc, 17. Weisz Dávid, 18. Mailász Ede, 19. Handl János, 20. Adam Károly.

Körceltábla: 1. Terna gó Lajos, 2. Dörner Emil, 3. Feszler Károly, 4. Stiefl Rezső, 5. Pechtol József, 6. Veitner Ferenc, 7. Meer Ármán, 8. Mailász Ede, 9. Domonkos Lajos, 10. Grumáz László, 11. Kosztka Emil, 12. Magyar Ferenc, 13. Lukácsy F. László, 14. Weisz Dávid, 15. Székely Antal, 16. ifj. Müller József, 17. Klein Ignác, 18. Jóó Béla

Pisztoly céltábla: Mely lövés. 1. Feszler Károly, 2. Terna gó Lajos. **Legtöbb találatok:** 1. Terna gó Lajos, 2. Feszler Károly, 3. Meer Ármán, 4. Dörner Emil, 5. Grumáz László

Falk Miksa

— 1828—1908. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Közéletünk egyik nagy kiváltsága, a magyar politikai élet és nevezetesen a magyar publicisztika hatalmas tényezője, **Falk Miksa** ma reggel nyolc óra tájban Budapesten, Dorottya utca 14. szám alatti lakásán hirtelen meghalt. Az utóbbi években visszavonult a közéleti szerepléstől. A szabadelvű párt bukása után még rövid ideig főszerkesztője volt a „Pester Lloyd“-nak. De aggkorára való tekintetből — közel járt a nyolcvanadik életéhez — ettől a laptól is megvált és teljesen nyugalomba vonult. A politikai harcokat és mozgalmakat csak messziről, upyszólván csak madártávlatból nézte. Véleményt már nem mondott, nézetet nem nyilvánított. De azért mindenki tényezőnek tartotta még most is. Nem is lehetett az másként oly pálya után, amelyet **Falk Miksa** megfutott. Oly intenzív és nagystilű munkásság után, amilyent ő kifejtett, élete végéig meg kellett tartania azt a pozíciót, melyet megszerzett.

Melancholia.

Rövid idő előtt a halál elragadta oldalán mellől nejét, akit imádozt. Attól fogva kedélye szomorúvá lett. Valóságos melancholia vette rajta erőt, mely csak akkor enyhült, amikor gyermekei és unokái körében időzött. Azonban szervi baja egyáltalában nem volt. Egész életében alig volt beteg. Szívós természete minden kórnak ellentállt s munkakédeve és állandó munkássága nemhogy gyöngyítette volna szervezetét, de inkább erősítette azt.

Körülbelül 7 hét előtt elmozdult Ischibé, hogy ott töltsen a nyarat. Mialatt Ischiben volt, egyáltalában nem érezte magát betegnek. Hű ápolónője, aki állandóan mellett volt, s hasam vett rajta észre olyan változást, ami aggodalomra adhatott volna okot. Csak azt látta, hogy egyre gyöngébbé lett. Támogatás nélkül már alig tudott járni. Szomorú hangulata azonban Ischiben sem változott. Lehet, hogy a halál árnyékának közeledését sejtette meg, de kétségtelen, hogy feleségeért viselt gyászja is nagyban hozzájárult melancholiájához.

Hazatérés után hirtelen halál.

Tegnapelőtt előkészületeket tettek Ischiben a hazatérésre. **Falk Miksa** többször kifejezést adott annak, hogy unja a nyaralást. S jöllehet két hónapra tervezte ischli időzését, mintegy hirtelenül elhatározta, hogy nyaralását megrövidíti.

Ma reggel fél hét órakor megérkezett Ischiből. A pályaudvartól Dorottya-utcai lakására hajtatott. Minthogy lakása a második emeleten volt, gyöngesége folytán nem mehetett föl gyalog a lépcsőkökön. Ápolónőjének intézkedésére hordszéken vitték föl a lakásba.

Ott aziránt érdeklődött, hogy az inas rendben elintézte-e mindent, amit rábizott. Minthogy minden úgy történt, amint kívánta, megnyugodott és leült karosszékebe.

Csakhamar megjelent a lakásán **Falk Ernő** miniszteri titkár, akivel családi ügyekben váltott néhány szót. **Falk Ernő** nem vett észre apján semmiféle különös változást. Az, hogy gyönges volt, nem tűnhetett föl neki, mert ez a gyöngeség régebbi keletű volt. Így hát hamarosan búcsút vett és eltávozott.

Nyomban távoása után **Falk Miksa** ápolónőjéhez fordult:

— A vonat nagyon összerázott — mondotta — szeretnék lefeküdni.

Az ápolónő nyomban megvetette az ágyat. Az inas levetkőztette az aggastyánt s ágyba fektette.

— Egy pohár vizet kérek — szólt **Falk Miksa** s mikor ivott, visszanyújtotta az ápolónőnek a poharat.

— Ez igazán jó és üdítő volt.

Ezek voltak utolsó szavai. Az ápolónő leírhatatlan rémületére azt vette észre, hogy az aggastyán szemei elhomályosulnak. Orvosért akarta szalasztani az inast, de mire ez távozni akart, a halál már bekövetkezett.

Halálának híre futó tüzként terjedt el a városban. Családjának Budapesten időző tagjai azonnal, mielőtt a halálhírt vették, megjelentek a halottas háznál.

Az elhunytat nagyszámu rokonság gyászolja, három fia közül Ede százados a 32. gyalogezredben, Frigyes a kassai-oderbergi vasut főfelügyelője, a harmadik fia **Ernő**, segédtitkár a belügyminiszteriumban.

A király részvéte.

O felsége kabinetirodájából ma délután a következő távirat érkezett:

Falk Ernő dr. miniszteri titkár urnak,
belügyminisztérium.

Budapest.

O császári és apostoli királyi felsége mélyen fájjalja édes atyjának, **Falk Miksának** elhunytát, kinek a hírlapiródom, valamint a közélet egyéb terén évek hosszú során át az országjávára kifejtett tevékenységével szerzett gazdag érdemeit a legteljesebb elismeréssel méltányolja és a gyászoló családnak benső részvétét fejezi ki.

Legfelsőbb parancsra

Daruváry.

A király táviratán kívül tömegével érkeztek a részvét-sürgönyök a családhoz és a **Pester Lloyd** szerkesztőségéhez. A Magyarországi Hírlapkiadóok Nyugdíjintézetének igazgatósága holnap rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a temetés körül teendő intézkedéseket beszélnek meg.

Falk Miksa temetése szombaton délután 3 órakor lesz a halottasházban.

Falk életéből.

Falk Miksa, a magyar hírlapírók nevesora, publicista, politikus. Született Pesten 1828. okt. 7. Atyja jómódu kereskedő volt, de a maga hi-

báján kívül csödbe jutott s az egykori jómód helyett családjára a sanyaru évek hosszú sora várt. Ez évekre esik **Falk** iskolázása. Tökéletesen a maga erejére utalva, korán megtanulja a küzdelmet, megszokja a munkát és türelmet s vérvé válik a minden akadályt legyőző kitartás. Amivé lett, magának s egyénisége eme korán kifejlett tulajdonságainak köszönhető. Iskoláit külföldön végezte. 1847. őszén felment Bécsbe, hogy az ottani politikatikum hallgatól közé irakozzék.

Falk mint publicista.

Bécsben is nyomorgáson kezd, de van már fegyvere, irótolja, amelylyel minden akadályon keresztül vágja magát s csodálatos gyorsasággal fényes jövőt nyit magának. Főiskolai tanulmányait hamar félbeszakította a márciusi forradalom, melynek áradata magával sodorta. Beáll az akadémiái légióba, de nem barrikádon szerepel, hanem szorgalmasan írogat. 1849. márc.-ban a „Wanderer“-hez ment s ennek munkatársa maradt másfél évtizeden át. Ifjusága legszébb éveit a lapnál töltötte; elapba írta ragyogó cikkeket, melyekben szelleme egész gazdagságával bátran és állhatatosan védte önkényuralom alá kényszerített hazája igazait.

Falk és Széchenyi.

Falk nemsokára két tollal is írt, hogy szolgálatait megkezdtesse. A „Wanderer“ mellett munkatársává lett a Bécsben megindított Magyar Sajtónak, majd a Pesti Naplónak küldözgette (Fk.) jegy alatt híres cikkeket a császári székvárosból. Sorsa a legnagyobb magyarral, a Döblingben sínylődő **Széchenyivel** is összehozta. 1858-ban huzamosabb időn át hetenként háromszor négyszer is kirándult hozzá Döblingbe s annyira megnyerte bizalmát, hogy névtelenül kiadott iratainak nagyobbrészt ő készítette sajtó alá. A Magyar Tudományos Akadémia **Deák Ferenc** ajánlatára 1863-ban tagjai közé választotta. Sikerei, a hazai viszonyok és a külföldi helyzet alakulása mind merészebbé teszik az osztrák politikával folytatott harcában. Nem is kerülte ki az akkor mindenható **Schmerling** üldözését. A „Wanderer“-ben megjelent egyik cikke miatt sajtópört akasztottak a nyakába; hat hónapi súlyos börtönrre ítélték. Börtönbüntetését leülte, az üldözést elszenvedte.

Erzsébet királyné magyar nyelvmestere.

Az osztrák-porosz háború lezajlása, a **Schmerling** politikai rendszerének összeomlása és a magyar nemzettel való kibékülés megindítása után 1866. szeptemberben **Erzsébet** királynéhoz szólítottatt, hogy a felséges asszonynak órákat adjon a magyar nyelvből és irodalomból. Ez órák ugyszólván megszakítás nélkül folytak hol Bécsben, hol Schönbrunnban egészen a koronázás idejéig.

Falk, mint szerkesztő és képviselő.

A kiegyezés megtörténtével, a koronázás után **Falk**nak nem volt maradása Bécsben. Még 1867. decemberben hazaköltözött a magyar fővárosba és átvette a **Pester Lloyd** szerkesztését. Lapját magas színvonalra emelve s ezen mindvégig megtartva, tekintélye hamar nőtt, időfolytán valóságos hatalommá vált. Már 1869-ben megválasztották országos képviselőnek. A szabadelvű párttal együtt ő is kimaradt a Házból és nem sokkal utóbb megvált a **Pester Lloyd** szerkesztésétől is. (Aradi képviselőszégeről külön cikkben írunk.) Egyetlen kitüntetése a Szent István-rend kis keresztje volt. Ezt is élete alkonyán adományozták neki.

Ubl Ferenc öngyilkos.

Az eltűnt zenetanár holttestét ma kifogták a Marosból. Minden valószínűség szerint Ubl öngyilkos lett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 10.

Napokon át izgalommal lesté az aradi közönség mindazokat a híreket, amelyekről azt hihette, hogy a megmagyarázhatatlan körülmények közt eltűnt Ubl Ferenc zenetanár holttestéről valamelyes újabb adatot szolgáltatnak. Az Aradi Közlöny volt az első, amely ma reggel a korai órákban, rendkívüli kiadásában tudtára adta a közönségnek, hogy öt napon át a Maros őrizte az izgató titkot s ma reggel piszkos hullámainak hátán megmutatta a felcsigázott kíváncsiaknak a leghitelesebb bizonyítékot. A szalmapapirgyár mellett levő ingyen fürdőnél felszínre vetette Ubl Ferenc holttestét a víz s a hullaszemle egyszerre véget vetett a találgatásoknak, melyek a titokzatos eltűnés nyomán keletkeztek. Az általános tiszteletnek örvendő zene-paedagogus a Maros vizébe ölte magát, annélkül, hogy halála okáról bármily pozitív tényt hagyott volna hátra. A hetvennyolc esztendő, józan életű taggastyán holttesteme a felső temető halottas kamrájában nyugszik; az aradi királyi ügyészség megadta a temetési engedélyt és holnap délután öt órakor temetik el.

A kifogott holttest.

Mint külön kiadásunkban már jeleztük, ma reggel öt órakor pillantotta meg Keresztes János fürdőfelügyelő a szalmapapirgyártól mintegy hatszáz lépésnyire levő fürdőház előtt a víz színén himbálózó emberi testet. A Maros folyó sekély vize lassu tempóban uszította lefelé a hullát. Mikor a fürdő keleti sarkáig sodorta az ár, a felügyelő csákánnyal utána nyult s kivonszolta a sekélyvízű partra, ahol megerősítette s azonnal jelentést tett a rendőrségnek. Keresztes a kifogott hullában az eltűnt Ubl Ferenc zenetanárra ismert s ilyen értelmű jelentésben számolt is be: „Szcepkovszky Teofil rendőrhadnagynak, az ügyeletes rendőrtisztnek.

A rendőrségen megnyugodva fogadták a szomorú hírt. A detektívek emberfeletti munkát végeztek az alatt az öt nap alatt, még tüvé tették a városnak és környékének minden talpalatnyi földjét. A rendőrség nagy busgalommal törekedett arra, hogy föltalálja a zenetanárt. Mára volt kiűzve a Maros medrének átkutatása s erre Rasatig és Bédli detektívek vállalkoztak. A ma reggeli események azonban feleslegessé tették ezt a vállalkozást.

A halotti szemle.

A halotti szemléhez Szcepkovszky Teofil rendőrhadnagy és Prohászka László dr. tisztiorvos mentek ki. Megállapították, hogy a hulla Ubl Ferencel, a szeptember 5-ikén eltűnt zenetanárral azonos. Konstatálták, hogy a víz a testet mértékletesen puffasztotta fel, külső erőszak jelei nem látszanak. Az orr külső falain erős véraláfutások mutatkoztak ugyan, de az minden visbefuljon látható, mert az agynak vére az orr nyáikbárátyja alá folat. A tanár kalapja és esernyője hiányzott csupán. Zsebében találtak két szemüveget, egy tárcát, melyben egy koronás, két huszfilléres és három darab egy filléres pénz volt. A ruházat teljesen sáros volt s a kabát belső zsebében levő tárcában találtak néhány papíros is teljesen át volt

ásva, szárral befödve. A pspirszeltek, néhány nyugta, sorsjegy jegyzék és jelentéktelen feljegyzések, szívtén kétségtelemné tették, hogy a kifogott hulla Ubl Ferencé.

Az agnoszkálás után a város hullaszállító kocsjára tették a holttestet és kiszállították a felső temető halottas kamrájába. Mire a szomorú szállítmány megérkezett rendeltetési helyére, már az időközben értesített család is megjelent a rendőrség felszólítására s szívszaggató írással mondották jegyzőkönyvbe, hogy a beszállított holttest az, akit eddig a család fejének reveztek.

Öngyilkosság vagy büntény?

A délelőtti folyamán gyorsan elterjedt a híre Ubl öngyilkosságának s nyomban újból megindult a találgatás: vajjon mi készítette a csendes természetű, megelégedettnek látszó, a külvilág előtt soha nem paraszkdó öreg urat e végzetes elhatározásra. A család azonban, éppen úgy, mint az eltűnést követő első órákban, ma is abban a meggyőződésben él, hogy édes atyjuk gyilkos merényletnek lett az áldozata s az elhunyt fia, Ubl Rezső magyar királyi honvédhadnagy ma délután meg is jelent az aradi királyi ügyészségen s jegyzőkönyv felvételel kérte, amit teljesítették is. A hadnagy ebben ismeretlen tettes ellen tett feljelentést s kéri a nyomozás megindítását. Valószínű azonban, hogy az ügyészség nem tartja elégségesnek azokat a gyanúkokat, melyeket a feldult lelkületű fiu elmondott és meg sem indítja a nyomozást.

A nyomozás.

Ubl Rezső az egész idő alatt maga is nyomozott és atyja veszélyes eltűnésének okait kutatta. Állítása szerint szombaton este, mikor a tanár leszállott tíz óra körül a Forray-utca sarkán az autobusztól, szokásához híven az említett utcának arra a felére tartott, ahol a Láng Testvérek kerthelyiségének bejárata van. Ezt látta az a pék is, aki az utcasarkon még akkor süteményt árult. Ez rendes szokása volt az elhunytnak s ebből azt következteti a hadnagy, hogy haza felé tartott. A pék vallomása szerint a lassu léptekkel haladó öreg ur után egy ismeretlen alak somfolygott s nyomon követte a sötét utcában. Egy darabig látta a két embert a Tökölitér felé haladni, de ügyet sem vetett erre a körülményre s így csakhamar szem elől veszítette őket.

Ubl Rezső ebből azt következteti, hogy az ismeretlen egyén édes atyjával szóba állott, elcsalta a Maros partig, ahol elkövette a merényletet s a vízbe vetette a tanárt. A gyöngye feltevést semmi más, mint az itt elmondottak nem igazolják. Az Aradi Közlöny munkatársa előtt szeptember nyolcadikán már Ubl leánya, Ubl Ilonka is úgy nyilatkozott, hogy véleménye szerint atyja gyilkos merénylet áldozata.

A ma reggel kifogott hulla zsebében megtalálták az ezüst zsebórát láncostól. Az óra egynegyed egyet mutat. Ebből azt következteti Ubl Rezső, hogy a tettes este tíz órától a jelzett időig volt együtt édes atyjával és csak akkor hajtotta végre gyilkos merényletét. Annyi tény, hogy Ubl szombat este egynegyed tíz órakor távozott Farkas József jószágigazgatósági tisztviselő lakásáról és Farkas neje társaságában a Karolina-utca sarkáig kísérte vendégét s megvárták, míg felült a hetes számú autobusztól; fél tíz óra körül szál-

lott le a Forray-utca sarkán a gépkocsiról. Hogy hol töltötte az időt egynegyed egyig, az rejtély. Lehet azonban az is, hogy az óra egész addig járt a vízben, amíg a szerkezet közé iszapos víz nem került s ez épen a mondott időben történt meg. Ezt szakértő fogja eldönteni.

Az öngyilkosság valószínű megtörténe-
nek okai sincsenek mindez ideig felderítve, és lehet, hogy örök titok marad a külvilág előtt. Mint minden ilyen homályos esetnek, ennek is sok a magyarázója, találgatója s ahány ember kutatja a sötét titok nyitját, annyiféleképpen törekszenek azt megközelíteni. Kegyeletlenség lenne a családi szentély falai közé nyulni s itt kutatni a közszájra került családi ügyeket.

A halott nem óhajtott bővebb felvilágosítással szolgálni s ezt a közvéleménynek — ha még annyira a nyilvánosság előtt szereplő és általános becsülésnek és szeretetnek örvendő egyénről is van szó, — feltétlenül tiszteletben kell tartani s respektálni kötelessége.

Mese a változásiróról.

Annyi azonban meg kell említenünk, hogy elterjedt hírek szerint változásiró kergette a halálba a maga személye iránt szűkmarku és takarékos aggastyánt. A mende-monda szerint egyik jó barátja felhasználta azt az alkalmat, mikor az elhunyt kissé többet ivott a kelleténél s ilyen állapotban váltót íratott vele alá. Uol csak akkor tudta meg mit cselekszik, mikor felszólította egyik pénztárost a változásiró rendezésére. Családjának szólni nem mert, pénzzel nem rendelkezett s a Maros hullámaiba temette a feletti bánatát.

Vajjon ki tudná ezt a kalandosnak tetsző hírt ellenőrizni?

„Ártatlan vagyok“.

Egy tanító kálváriája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 10.

Még a múlt évben történt, hogy Csanád-vármegye főispánja megbizta a főszolgabíró a csanádpalotai iskolapénztár megvizsgálásával. A főszolgabíró tehát kiszállt Csanádpalotán és szeptember hó 27-én és 28-án megvizsgálta az iskolapénztárt. 785 korona 66 fillér hiányzott. A pénztáros, Kovács Sándor állami tanító megkérte a főszolgabíró, hogy „csak holnapig várjon s pénzzel, előteremti, ha még a föld alól is!“

Másnap az izgalomtól betegesen adta át a hiányzó összeget, e szavakkal:

— Főszolgabíró ur! Ha még valami hiányzik, akkor biztosan másutt kölötttem el.

A főszolgabíró ekkor jegyzőkönyvet vett föl az esetről, csak hogy hibásan, mert úgy írta, hogy Kovács Sándor beismerte, hogy elköltötte a pénzt és a hiány fedezésére hozta a pénzt. Sikkasztás miatt vont a felelősségre Kovács Sándor tanítót szerdán a szegedi törvényszék.

A vádiott remegő hangon erősítgette, hogy ártatlan, a pénzt nem kölöttte el, hanem más kiadásokra fordította, ugyanis ő több banknak volt pénztárosa s a heverő pénzt mindig a sürgős kiadásokra fordította, így a bankokat nem külön-külön, hanem együtt kezelte. Tagadta tehát, mintha a főszolgabíró előtt beismerte volna, hogy a pénzt mint sajátját kölöttte el.

— Én ártatlan vagyok. Ne büntessenek meg. — mondta Kovács remegő hangon. A törvényszék ez ügyben hat csanádpalotai la-

kost hallgatott ki, akik igazolták, hogy a tanító nem sikkasztott: olyan derék tanító, hogy a vármegyében nincs párja. A törvényszék fölmentette Kovács Sándort a sikkasztás vádjától. Az ítélet jogerős.

De ezzel a tanító regénye nem ért véget. Ugyanis a kultuszminiszter a súlyos vád miatt felfüggesztette tanítói állásától Kovácsot s a Jegyzelmi vizsgálatot is megindították ellene. Talán a törvényszék fölmentő ítélete után csakhamar visszahelyezik állásába a meghurcolt tanítót.

A becsapott miniszter.

Csaló „festőművész”.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10

A király személye körül miniszter, Zichy Aladár gróf, följelentést tett ma a budapesti rendőrségen Beleznay Baum Odón ellen. Ez a Beleznay, pár nap előtt, mint festőművész mutatkozott be a grófnál és megvételre kínált egy tájképet, amelyet ugyan nem ő festett, de egy épen olyan nagy művész: Nógrády László. Háromszázharminc koronát kért a képért. A grófnak tetszett a munka és megkötötték a vásárt. Zichy Aladár astán egy szakértővel vizsgálattotta meg a képet és akkor kiderült, hogy az semmiképen sem ér többet négy koronánál és nem is Nógrády László festette. Ezen astán annyira felháborodott a miniszter, hogy Beleznayt följelentette.

Detektívek nyomozták ma egész napon keresztül Beleznayt és estig megtalálták a Nepszínház utcában levő „A” kávéházban. Bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

Régi ismerőse a budapesti rendőrségnek Beleznay Baum Odón. Hamiskártyázásért már büntetve volt, amikor a „Nefelejts-kávéház”-ban, amely különben Baum József nevű bátyjának tulajdona, elfogták a detektívek. Azóta többször fordult meg a rendőrségen, ahová rendszerint a „Korzika”, vagy az „A” című kávéházból került. A Luther-utca 2. számú házában volt a lakása, ott élt egy ideig a szeretőjével, Gáfi Mariskával, boldog egyetértésben egészen addig, amíg Gáfi Mariskát lecsukta a rendőrség. Solymet lopott Gáfi Mariska a Belváros előkelő üzleteiben. A titkosrendőrök azonban elfogták és még most is vizsgálattal fogságban ül. Azóta egyedül lakott Beleznay Baum Odón, a családjával azonban sűrűn érintkezett. Állandó összeköttetést tartott fenn Baum Józseffel, a „Nefelejts-kávéház” tulajdonosával és Beleznay Margit színművésznővel. A képet, amelyet a székhámos „festő” Zichy Aladár grófnak eladott, egy Schreiber nevű szobafestő csinálta. Közönséges mázolás és csodálkozás, hogy a miniszter elhitte róla, hogy Nógrády László munkája.

Egész napon keresztül keresték ma a detektívek Beleznayt, azonban sehol sem találták meg. Csak este akadtak rá az „A” című kávéházban. A székhámos azonban már a délután folyamán megtudta, hogy Zichy Aladár gróf följelentette és estefelé elment a miniszterhez, vissza akarta adni a 830 koronát, ha a gróf a följelentést visszavonja. Zichy Aladár azonban hallani sem akart az ajánlatról és nem vonta vissza a följelentést. A főkapitányságon kihallgatták és letartóztatták. Késő éjszaka azonban a rendőrség szabadon bocsátotta Beleznay Odónt. Bejelentett lakása van, az összeg sem akkora, hogy a szökéstől tartani lehetne, tehát szabadlábra helyezték. Az eljárást azonban megindították ellene.

Visszaélések egy aradmegyei pénzügyintézetnél

Az öngyilkos könyvelő büne. — Tömeges váltóhamisítás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10

Az Arad közelében lévő Aradszentmárton községnek kínos szenzációja van. Az aradszentmártoni takarékpénztárban vizsgálatot tartottak és megállapították, hogy a pénzügyintézetben évekre visszamenő büns szabálytalanságok történtek. Az intézet könyvelője, ifjabb Karl Antal, aki pár hónap előtt lett öngyilkos Aradon, váltókat hamisított és 13.500 korona erejéig károsította meg a takarékpénztárt, amelynek azonban a kára megtérült, mert a hiányzó összeget a szerencsétlen fiatalember dussgazdag apja ma megfizette az intézetnek. Azonkívül az is kiderült, hogy a takarékpénztár pénztárosa, Karl Márton, az öngyilkos ifju bátyja, nem egészen a szabályoknak megfelelő módon vezette a pénztárt, amelyben kisebb hiányt konstataáltak. Emiatt Karl a hiány fölfedezése után azonnal megvált az állásától.

A nagy föltűnést keltő esetről a következő részletes tudósításban számolunk be:

A TITOKZATOS ÖNGYILKOSSÁG.

Néhány hónappal ezelőtt Aradon öngyilkossá lett ifjabb Karl Antal, egy püpos fiatalember, aki az aradszentmártoni takarékpénztárnak volt 5 évig a könyvelője. A 30 esztendő ember egy reggel a Marosba állott és revolverrel föbe lökte magát. Ugy látszik azért választotta az öngyilkosságnak ilyen módját, hogy a halál biztos legyen. Karl öngyilkossága általános föltűnést keltett, nemcsak a kis községben, hanem Aradon is, mert a fiatalember csaknem minden második napon bent volt Aradon és a jobb társaságokban él. — A Láng testvérek vendéglőjében nagyon sűrűn mutatott a flu. A költsége nem tűnt föl senkinek, mert tudták, hogy a szülei nagyon gazdag földbirtokosok. A bátyja Aradszentmártonban római katolikus plébános, a másik bátyja, Karl Márton pedig ugyanannak a pénzügyintézetnek volt a pénztárosa, amelyben Antal könyvelő volt.

Az öngyilkosság okát Aradon senki se tudta. A szülei a rendőrségen azt mondták, hogy a fiu azért unta meg az életét, mert a testi hibája miatt nem kapott feleséget. Ez azonban nem felelt meg a valóságnak. Most ugyanis kiderült, hogy az öngyilkossá vált fiatalember büns uton szerzett pénzeiből költségeit és fölt a lelepiessései. Ezért menekült a halálba.

VIZSGÁLAT A TAKARÉKPÉNZTÁRNÁL

Amikor ifjabb Karl Antal öngyilkos lett, az aradszentmártoni takarékpénztár a fiu bátyját, a plébánost bizta meg a könyvek vezetésével. Az első hetekben simán ment a munka, azonban később az igazgatóság tagjai úgy találták, hogy nincs rend a könyvelésben. Néhány olyan váltóra bukkantak, amelyekről a bíráló bizottság mit se tudott.

Ezért az igazgatóság áthívta Elektről, az Eleki Első Takarékpénztár főkönyvelőjét Erment Györgyöt a könyvek átvizsgálása céljából. Erment a vizsgálat folya-

mán meglepő dolgokra bukkant. Kiderítette, hogy a váltótárcában hat darab, összesen 13.500 koronáról szóló hamis váltó van nem létező egyének nevére kiállítva. Azt is megállapította, hogy a pénztár kezelése körül is szabálytalanságok vannak, mert a pénztárból 260 korona hiányzott. Ezeket az adatokat az igazgatóság elé vitte s az igazgatóság ma délelőtt összeült, hogy megbeszélje a teendőket.

AZ ELMOZDITOTT PÉNZTÁROS.

Az igazgatóság mai ülésén kétségtelenül megállapították, hogy az öngyilkos Karl Antalnak a hat hamis váltó összegét a pénztáros utalványozta ki. Azt nem tudni, vajjon a pénztáros tudott-e a váltók hamis voltáról. Az azonban kétségtelen, hogy a váltókat Karl nem vitte cenzura elé, hanem a bátyját kérte meg a váltók összegének folyósítására. A pénztáros, anélkül, hogy meggyőződött volna arról, vajjon a váltón szereplő egyének elég garanciát nyújtanak-e a váltók összegéért, egyszerűen kilizette az összegeket. A pénztárosnak azt is tudomására adták, hogy 260 korona hiány van s az igazgatóság ama nézetének adott kifejezést, hogy helyes volna, ha Karl Márton elhagyná állását. Erre a pénztáros azonnal befizette a hiányzó 260 koronát, a kulcsokat átszolgáltatta és elhagyta állását.

Amikor az apa, idősebb Karl Antal értesült a történetekről, a pénzügyintézetbe sietett és a hamis váltók összegét 13500 koronát könnyek között lefizette.

Az öreg Karl Antal ugyanis felelősséget vállalt öngyilkos fiáért s ezért nem is vonakodott az összeget megfizetni.

A VIZSGÁLÓ FŐKÖNYVELŐ NYILATKOZATA.

Telefonon beszélünk Ement Györggyel, aki a vizsgálatról ezeket mondta:

— Körülbelül két hét óta járok át Aradszentmártonba a takarékpénztár ügyeinek vizsgálatára végett, amelyre az igazgatóság kért föl. A részletekről nem nyilatkozhatom, annyit mondhatok, hogy szabálytalanságokat konstataáltam és ma délelőtt a pénztáros lemondott állásáról. Többet, sajnálom, nem mondhatok, nincs jogom hozzá.

Megtámadott képviselő.

Inzultált árvaszéki ülnök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

A napokban sajnálatos eset történt az országos vásárral kapcsolatban Gyulán a „Magyar Király” hoz címzett vendéglőben, ahol pedig nem igen találunk színhelyet a nyárvégi szenzációk. Az eset szereplői egy országgyűlési képviselő, egy árvaszéki ülnök és egy csabai kizgazda, aki rendszeren ellátogat a megyei országos vásárookra és így a gyűlésekre is.

A csabai kizgazda, akiről szó van: Likér Pál; a képviselő: K. Schriffert József; az árvaszéki ülnök pedig K. Schriffert József sógora, Szirbik Bálint dr.

Schriffert és Szirbik amikor beléptek a jebbadán heti és országos vásárok közönsége által látogatott „Magyar Király”-ba — Likert már ott találták egy asztal mellett. A csabai kizgazdának jókedve volt s éppen nem idegkedveitől, hogy a képviselő és sógora is leüljenek asztalához.

Rövid ideig békés szellemi egyetértésben

űritgették a poharakat. Ebeszélgettek a vásárról, a gazdaságról, majd az ak uálisabb társadalmi kérdésekre tereltek a szóbeszédet. Ez volt az űtköző pont. A három férfi kö.öt csakhamar izzóvá tette a hangulatot a nézeteltérés. Különösen Schriffert és Lizer pörlekedtek egymással. A pörlekedés he ében Liker egyszerre csak felkapta a botját és rátámadt a képvisezőre. Szárk Bálint szót akarta választani a dulakodókat, miközben a gazdálkodó hatalmas űtést mért az árvaszéki űlnök kezefejére.

Az űtés helyén nyomban kiserkent a vér s a megsebzett kés annyira feldagadt, hogy használni sem tudja azt most egy ideig a tisztviselő.

Liker ellen bünvádi feljelentést tettek.

ZENDÜLÉS a bosnyák ezredeknél.

Lázadás egy katonai vonaton. — Mozgósítási hírek Hercegovinából.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10

Komoly mozgolódásoknak híre érkezik a megszállott tartományokból. Egész Boszniában és Hercegovinában nagy nyugtalanságot idézett elő egyrészt a törökországi eseményeknek, másrészt a nagyszerbek elleni eljárásnak híre és a nyugtalanság most egy vasuti állomáson katonai lázadásban tört ki.

Egy szűkszavu szerajevói távirat szerint a maglaji vasuti állomáson tegnap délelőtt az első bosznia-hercegovinai gyalogezred 250 szabadságra menő tartalékosai fellázadt. A zendülők megszállták a vasuti kocsik fékeit és erőszakkal megállították a vonatot. Az altisztek felszóllították őket, hogy szálljanak le a vonatról, de azok nem engedelmeskedtek, sőt fenyegetőztek, hogy megszakítják az egész vasuti forgalmat.

A közös minisztériumba Bécsbe ma délelőtt távirat érkezett, amely ezeket mondja:

A bosznia—hercegovinai gyalogezred szabadságolt tartalékosai elkeseredtek a miatt, hogy napokon és éjjeleken át katonai vonaton szállították őket. Amikor a katonai vonat Maglajra érkezett, ahol egy posta-vonat állott befűtve, a tartalékosok azt követelték, hogy ezen szállítsák őket tovább; lecsatolták a katonai vonat mozdonyát és fenyegetőztek, hogy nem engedik tovább a katonai vonaton szállíttatni magukat. Végre hosszas küzködés után sikerült őket lecsendesíteni. Ma rendeltési helyükre érkeztek a tartalékosok.

Hasonló állapotok vannak más vidékeken is. A risánói, szabenikói és kattarói helyőrségeket megerősítették, katonaság űrt az országutakat, a harmadik évbéli legénységet a nagygyakorlat után nem szabadságolták s a tisztiek, akik már engedélyt kaptak szabadságra, helyőrségeikben maradtak. Kattaró előtt egy osztrák-magyar hajóra áll. Nagy biztonossággal híresztelik, hogy a 15. hadtest keretében a két legifjabb tartalékos sáfelyamot behívták.

Egy kattarói távirat a következőket jelenti: Kattaróban elrendelték a közös hadsereg ott állomásozó kilencvenegyedik gyalogezredének Bosznia-Hercegovinába, nevesesen Szerajevóba való mozgósítását. Az említett gyalogezred szabadságon levő valamennyi tisztjét és

legénységet szögálatiélre visszacsóllították. A parancsnokság több intézkedést tett arra vonatkozólag, hogy az ezred bármely pillanatban uira kész legyen.

Az Erzsébet-templom fölavatása.

Az udvar Budapesten. —
Ferenc József Erzsébet
királyné emlékéért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10

Ma délelőtt fény és pompa közepette avatták fel Budapesten az Erzsébet királyné-örökimadás templomot; az ünnepségen az udvarnak a fővárosban időző tagjai is megjelentek a felséggel együtt. A káprázatos s elragadó fényességű ünnepies fölavatásról ezeket jelenti fővárosi tudósítónk:

(Istentisztelet a várban.)

Röggel kilenc órakor a várbeli Zsigmond-kápolnában Erzsébet királyné emlékére gyászistentisztelet volt, melyet Demén Dzsó udvari káplán celebrált. Az istentiszteleten az udvari hivatalnokok és a testőrség vettek részt.

(A gyászmise.)

Az űllői-uti Erzsébet örökimadás-templomban ma délelőtt tizenegy órakor gyászmise volt Erzsébet királyné tragikus halála évfordulója alkalmával. A misén jelenvolt ű felségén kívül az udvar részéről Frigyes főherceg, József főherceg, Augusta főhercegnővel, Lipót Szalvator főherceg, Mária Valéria főhercegnő, a kormány részéről Wekerle Sándor miniszter elnök, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, Josipovich Imre horvát, Günther Antal igazságügy- és Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, Kossuth kereskedelmi miniszter betegsége miatt nem vehetett részt a gyászmisén. A notabilitások között ott láttuk még a templom-építő-bizottság összes tagját, azonkívül számos katonai méltóságot, államtitkárokat s egyéb hivatali vezető férfiakat.

Az uca köpe már a kora délelőtt órákban kezdett elevenedni. Mindenfelé, amerre ű felsége elvonult, erős rendőri kordon tartotta vissza a nagyszámu közönséget.

A járdák mellett gyalogos, az uttesten pedig lovasrendőrök cirkáltak teljes díszben. A rendre természetesen Boda Dzsó dr. főkapitány ügyelt fel személyesen s adott utasítást a ki-rendelt rendőrfelügyelőknök.

(A király megérkezik.)

Az első udvari fogat fél tíz órakor hagyta el a királyi palotás háromnegyed 11-kor ért az űllői-uti Erzsébet-templom főbejáratahoz, ahol a felségeket Samassa József egri biboros érsek fogadta.

Ofelsége katonai pontossággal, pont tizenegy órakor ért az Örökimadás templomhoz. Amerre a kocsija elhaladt, a közönség néma fejhajással üdvözölte az ősz uralkodót, ki mellett Paar gróf főhadsegéd űlt.

A templom bejárójánál ű felségét a főhercegek, katonai méltóságok, a kormány fent nevezett tagjai, a város részéről Fülepp főpolgármesteren kívül számos notabilitás a papság élén fogadta.

A király leszállva kocsijáról, a hölgybizottság tagjai felé tartott. A bizottság nevében Pallavicini Edéné őrgrófnő üdvözölte ű felségét, aki így felelt:

— Nagyon köszönöm, hogy a szép

templomot felépítették. Hallottam, hogy az egész épület gyönyörű.

A király ezután az építő-bizottság tagjaival beszélgetett. Elmond a, hogy mennyire tetszik neki e templom, majd Aigner Sándorhoz, a templom tervezőjéhez fordulva, így szólt:

— Bizony nehéz lehetett a házak között templomot építeni; de mégis látom, szépen sikerült.

A templom kapujában Samassa József egri érsek fogadta a királyt. A biboros nagy papi segédlet élén kezében feszületet és szenteltvíz-tartót tartva fogadta a felséget, aki megcsókolta a feszületet és a szentelt vízzel keresztet vetett magára.

Megkondultak a harangok s a király a papság nyemán bevomult a templomba. Egyenest a szentélybe ment és az evangéliumi oldalon elhelyezett trónusra űlt. A főszentély evangéliumi oldalán űltek a királyi családnak összes Budapesten tartózkodó tagjai feleségeikkel és főudvarmestereikkel. A főszentély apostoli oldalán foglaltak helyet a püspöki kar tagjai. A templom főhajóján űltek Wekerle miniszterelnök a magyar kormány tagjaival, a három közös miniszter, Beck báró osztrák miniszterelnök, Koritowszky osztrák pénzügyminiszter, az udvartartás tagjai, a főváros hatósága, a vezérkar és számos méltóság.

(A templom felavatása.)

Az ünnepi gyászmise fél tizenkét órakor kezdődött. A gyászistentiszteleten Samassa József egri biboros-érsek pontifikált nagyszámu segédlettel. A gyászmise alatt az apáca-rend tagjai orgona kísérettel énekeltek. Háromnegyed tizenkét órakor a király a templom megtekintésére indult, elsősorban a gyönyörű főoltárt nézte meg, melyet ű ajándékozott a templomnak. A szemle után megjegyezte Pallavicininak:

— Büszke vagyok az oltáromra! Ez egy nagyon szép alkotás.

A király ezután sorra nézte az üvegfestményeket, melyeket az udvari család tagjai adományoztak. Majd a zárda udvarára ment, ahol bemutatták neki Maria de la Saletta zárdafőnöknőt, akivel franciául váltott néhány szót. Ezután a felség a kijáráthoz ment és megtekintette Erzsébet királynőnek karrarai márványból faragott életnagyságu szobrát. Mély meghatottsággal, könnyekre fakadva szemlélte a király a szobrot, majd odafordulva leányaihoz, néhány szót váltott velük. Végül Pallavicini őrgrófnőnek és a bizottság tagjainak köszönetét és elismerését fejezve ki, tizenegy órakor kocsiba űlt és eljenzés közepette elhagyta a templomot.

A távozó felséget az egész utvonalon lelkesen éljenzették.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az Urásia színház mai műsorán többek között egyik legkitűnőbb felvétel a „Kegyelem” című kép. A kép egyik főszereplője Linkoln Abrahám és cselekménye az ű idejében játszódik le. Egy szögálati-ű katoná posztján elaludván, nadszóság által halálra ítéltetik. Neje végelkeseredésében audienelát eszközöl ki a társasági elnöknel s tőrdre hullva kegye-

lemért esedez, amit a nagylelkű Linko'n nem bírt megtagadni. A dellquent a siralomházból már a veszőhelyre viték, a katonák már lövésre készen arcukhoz szorították fegyverüket, midőn az asszony vágató paripín megjelenik és felmutatja a kegyelmi okmányt. Altalános örömmujongás a katonák között, a veszélyt pedig kezét szorít a megkegyelmezettel, aki sirva borul neje keblére.

Amiről beszélnek.

Szomorú nász.

A selyem szöke hajú aradi asszonyka szerelmesen simul férjéhez a Nizza felé robogó gyorsvonat egyik diszkrét lefüggönyözött fülkéjében. Allig néhány napja, hogy az esküvőről a díszes násznép csintalanul mosolygó szeme elől megmenekülhettek. És a boldog ifju pár az „*enfin seul*“ édes percelben szomoruan gondol vissza az imént lefolyt fényes esküvőre.

Nászut, szerelmes, boldog ifju pár — és szomorúság! E szinte hihetetlen állítást, a merőben ellentétes érzelmek ilyen együttes jelenlétét igazolni fogja az alábbi történet, amely rézszerűen, az anyakönyvvezető előtt kezdődik és a rendőrség előtt nyer gyászos befejezést.

Nagy öröm érte egy tekintélyes aradi család házáat. A familia büszkeségét, a gondosan nevelt viruló szép leányt nemrég vezette oltárhoz az a kivasalt bajszú fiatalember, aki oly izgatottan viselkedett a menyasszony szüleinek házánál és szórakozottan fogadta az előkelő vendégek gratulációját. Az elegáns butorzatú szalont mindjobban megtöltik az egyre érkező vendégek.

Az asztalon most szemtel gyönyörködte: hal-maza fekszik a szebbnél-szebb és értékes ékszereknek. A gazdag rokonság, a jóbarátok és ismerősök nászajándékokkal kedveskedtek. Egy remekművű, briliánsokkal kirakott kis aranyóra pihen a bordóplüss asztalterítőn egy nagyértékű hosszú nyaklánc társaságában; a vőlegény ajándéka. Mellettük rögtön feltűnik egy antik karperec, a menyasszony egy nagynénjének hosszú időn át féltve őrzött klenduma, amely máttól fogva a bájos menyasszony karját fogja ékesíteni. Girandolok és ezüst szervizek, azután a jó barátok himzett és égetett divánpárnái egészítették ki a nászajándékok nagy sorozatát. A vendégek nem győzték eleget bámulni a közszemlőre kitélt tárgyakat — és a menyasszony leánybarátnői irigykedve sóhajtoztak:

— Bárcsak már mi kapnánk ilyen pazar ajándékokat.

Köszben egyre jönnek-mennek a gratulálók, akik közül egy se mulasztja el megtekinteni a gyönyörű ékszereket.

Délután három óra tájban végre az utolsó vendégek is eltávoztak s az ifju pár lázasan készülődött a násztra. Egyik szobában az anyós látta először és hasznos tanácsokkal leányát, míg a szalomban az örömapa osztogatott életrevaló utasításokat az újdonsült férjnek. Azután a fiatal asszonyka levetette fehér selyem menyasszonyi ruháját és szürke kosztümöt vett fel az utra, majd pedig áment a szalomba, hogy magára öltse férje ajándékát, a kis aranyórát és a nyakláncot. De elképzeltetlen az asszonyka rémülete, amidőn konstatalta, hogy az asztalról hiányzik az óra és a lánc. A megijedt szülők és az új férj kétségbeesett. Kis feleségével együtt tűvé tették a szalont, azután a többi szobákat, a szekrényeket és minden fiókot, de hiába: az óra és a lánc nyomtalanul eltűnt. Vallatásra fogták a szobaleányt, a szakácsnét, a házmestert és minden gyanús élőlényt a ház tájéka körül, de minden kutatás meddő maradt.

As apának végül az jutott eszébe, hogy a rendőrségre megy és feljelentést tesz lopás miatt. A

gondolatot tett követte és tíz perc múlva már két detektiv jelent meg az imént még örömtől hangos házban, ahol most a csendes szomorúság ütött tanyát. Újból kezdődött a kutatás a szalomban és a többi szobákban, sőt a tulbuszó detektívek a konyhaedényeknek is a fenekére néztek s a pincét és a padlást is átvizsgálták, de sajnós, hasztalanul. Ekkor az egyik detektiv megszólalt:

— Nem jár más is a ház népén kívül itt?

— Hogyne járt volna, felelt bosszusan a fiatal férj. hiszen ma volt az esküvőm. Annyi volt itt a vendég, mint Obudán a zsidógyerek.

A két detektiv összenézett.

— Nem vihette el a tárgyakat valaki a vendégek közül? — szólalt meg azután az egyik.

Most a szülők és a fiatal pár néztek össze.

— Bizony, az sem lehetetlen, — mondották kis gondolkodás után.

Eddig van. Az ékszereket bámuló vendégseregből valakinek bizonyára nagyon megtetszett az aranyóra és a csillogó nyaklánc, hát egy észrevétlen pillanatban zsebrevágta és elvitte magával emlékül. Most már kereshetik. De sulyosbitja az esetet az is, hogy az eltűnt ékszerek még nem voltak kifizetve s az az Andrássy téri ékszerész bizonyára nem enged el egy fillért sem a kialakított árból azért, mert a tárgyakat ellopták.

Ezért gondolnak vissza szomoruan a nászutasok az esküvőre s ezért borul el időnként az ifju férj homloka egy egy forró ölelés után, mialatt a gyorsvonat zakatolva száguld a Riviera felé ...

A vértelen forradalom.

Készítik az őszi programot. — Az ellenkoalíció kulisszatitkai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10.

A monarkia minden vezérő, intézkedő politikusa együtt van ma Budapesten. Nemcsak a közös, hanem az osztrák kormány fejei is a magyar fővárosban vannak és a beavatottak jól sejtik, hogy az államférfiak e szokatlanul tömeges összejelentkezésének jóval több jelentősége van, mint az, hogy az uralkodó kíséretében az Erzsébet-emlékünnepen részt vegyenek.

A közös miniszterek a magyar és az osztrák kormány fejeivel még a mai nap folyamán formális tanácskozássra, *közös miniszteri értekezletre* gyűltek össze.

(Aehrenthal és Wekerle.)

Aehrenthal báró közös külügyminiszter ma reggel 9 órakor felkereste Wekerle Sándor dr. miniszterelnököt a miniszterelnöki palotában és vele egy óra hosszat előleges tanácskozást folytatott a közös minisztertanács dolgában, mely az Erzsébet királyné rekviem miatt csak délután lesz.

(A delegáció hírei.)

A bosnyák költségvetésen kívül megállapította a közös miniszteri értekezlet a *delegációk ügyrendjét*. A magyar képviselőház szeptember 22 én ül össze; Wekerle ezen az ülésen teszi meg előterjesztését a delegáció tagjainak megválasztására vonatkozólag. A választás előreláthatólag szeptember 23-án lesz és így a legjobb esetben csak 25 én kezdheti meg tanácskozásait a delegáció. A delegátusok csak szeptember 26-án délután jelennek meg a király előtt a budai várpalotában a megnyitó beszéd meghallgatására.

Egy éjjeli távirat jelenti:

A delegációk összeülésének idejét az osztrák kormány elfoglaltsága miatt annak kérésére elhalasztották és ennélfogva valószínűleg csak *október első hetében* nyitják meg a delegációkat.

A mai minisztertanácscon Aehrenthal báró közös külügyminiszter hosszasan informálta minisztertársait a külügyi helyzetről és rámutatott arra, hogy dacára a külföldi lapokban megjelent híreszteléseknek, a *hármasszövetség tagjai között a legbékésebb hangulat uralkodik*. Magyarország viszonya a többi államokkal is teljesen kifogástalan.

Beck báró osztrák miniszterelnök ma délután meglátogatta a lábadozó Kossuth Ferencet; este vacsora volt Wekerle miniszterelnöknél.

(A kontra-kealíció titkai.)

A közös minisztertanácscon kívül legtöbb szóbeszédre az *ellenkoalíció* ad alkalmat. Politikai körökben megállapodott az a vélemény, hogy *az ellenkoalíció eszméje nem komoly dolog*. A parasztpárt és a nemzetiségi szövétségre léphetnek, de sem számbeli, sem erkölcsi ereje egyesülésüknek nincs. Különben is az ellenkoalíció állítólagos tagjai egyre-másra tiltakoznak a terv ellen. Egyedül a *nemzetiségi és szociálista párt* hangoztatja erősen az egyesülés szükségét. Vázsonyi Vilmos, a demokrata párt vezére erélyes tiltakozással jelenti be, hogy távol áll a mozgalomtól, Farkasházy Zsigmond pedig a balpárt nevében utasítja vissza a szövetkezés eszméjét.

(Vértelen forradalom.)

A vezető politikusoknak különben már hetek óta tudomásuk van az ellenkoalíció tervéről. Egyes politikusoknak titkos módon tudomásukra adták, hogy *Krisztoffy forradalmat akar szervezni*. Egy kalandos multu ember Buday Barnának szálított híreket a tervről. Buday erről így nyilatkozott ma egyik fővárosi lap munkatársa előtt:

— Már régen foglalkozom szociálpolitikával és természetesen érdeklődtem minden olyan esemény iránt, amely ezzel összefügg. A szerkesztésem alatt állott „Az Ország” és a jelenleg is szellemi vezetésem alatt álló „Köztelek” számára több ízben igénybe vettem egy *Bíró Aladár* nevű fiatalember tudósításait, melyeket kellő kritika után közöltem is. És a fiatalember még a nyár folyamán kijelentette előttem, hogy módjában volna olyan iratok megszerzése, melyekből kivüláglanék, hogy a szociálisták, a parasztpárt és a nemzetiségi között bizonyos kapcsolat készül és hogy e körül *Krisztoffy József* a vezető szerep. A füstölval kapcsolatosan az a hír is el volt terjedve, hogy Krisztoffy olyan levelet írt Achim-nak, amelyben *vér nélküli forradalomra buzdítja az ellenkoalíciót*. Szó esett közöltünk a levelek megszerzéséről is. Bíró Aladár az eljárás körül felmerülő kiadásokra *költségeket kért tőlem* és én a magaméból ki is utaltam neki a pénzt. Rövid idő múlva kaptam is bizonyos iratokat, de ezek jelentékteleneknek bizonyultak. El is dobtam azokat s nem használtam fel belőlük semmit. Ez időtájt — június havában — meg is szakítottam az összeköttetést Bíróval, mert az volt az impressióm hogy magánleveket akart megszerezni s ezeknek felhasználása ellenkai az én esztétikai befogással.

Párbaj lesz egy pohár sör miatt.

Pincérnek nézett földbirtokos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10

Tegnap este a Budapestre Arad felé induló gyorsvonat alig hogy beérkezett a csabai állomásra, egy fekete ruhába öltözött, Vilmos császár módjára felkötött bajszu szőke ur ember szállott le a gyorsvonatról, besietett az étterembe és egy pohár sört kért. Nem ült le, hanem állva várta, míg a pincér a megrendelt italt elhozza.

Utána nyomban egy másik ur jött az étterembe, aki a sör után váró fekete ruhás urat idegesen megszólította:

— Hozzon egy pohár sört!

A megszólított ránézett az újonnan érkezett urra, de a felszólításra meg sem mozdult és nem is válaszolt semmit. A flegmatikus ur nyugalma bosszantotta az ideges embert és most már erősebben szólt hozzá:

— Na mit bámul? Magának szóltam! Hozza már azt a sört! Mert lekések a gyorsról.

Ujra semmi válasz. A fekete ruhás ur gyorsan mosolygott a bajszu alatt:

— Ez mégis dicsőség, — folytatja az idegen. — Miért van maga itt? Azért, hogy a vendégeket kiszolgálja. Ha nem hozza rögtön a sört, maga tunya, disznó, akkor rögtön az állomásfőnökhöz megyek panaszra és ha én a panaszomat abba a panaszkönyvbe beírom, elcsapják magát, el a vendéglőst, el mindenkit. Mert én az ilyen komisszást nem szoktam eltünni! Tudja?

— Hát meg van az ur bolondulva? — kérdezte a megfáradott.

— Mit? Megbolondulva? — Maga még gorombáskodik? Na ez már a legnagyobb foku szemtelenség! . . .

És ha a pincér nem hozta volna oda a fekete ruhás urnak a megrendelt sört és ha az nem fizet rögtön, akkor ez a vita talán még most is tartott volna, hanem így a tévedés ki lett magyarázva. De azért a tragédia csak ez után következett.

— Kérem a névjegyet, uram! — szólt a fekete ruhába öltözött ur az idegeshez, aki szavanyu ábrázattal adta oda a kért névjegyet:

AMBRUS IZSÁK
kereskedő

Palánka.

A névjegy átadása után az ideges Ambrus ur is kapott egy másik névjegyet a flegmatikus urtól:

dombcsőgi HORVÁTH KÁZMÉR
földbirtokos

Temesvár.

— A többit majd segédekem fogják elvinni! — szólt és ott hagyta a remegő Ambrust, aki sör nélkül szomjasan szállt be a gyorsvonatba a főpincérnek nézett dombcsőgi Horváth Kázmér után és átkozta azt a pillanatot, amikor megismerkedett és amikor a csabai állomás éttermébe befutott egy pohár sörre.

Az egész komikus jelenetnek így lett tragikus vége, mert nincs kizárva, hogy párbaj lesz a dologból.

Falk Miksa mint aradi képviselő.

1884-től 1892-ig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Falk Miksa, az elhunyt nagynevű politikus és publicista hosszú politikai pályájának jelentékeny szaka fűződik Arad városához. Ez a szereplés arra az időre esik, amikor a Tisza Kálmán által reorganizált szabadelvű párt a nyolcvanas évek elején országos szervezkedést indított meg és a vidék ellenzéki kerületeiben is sorra léptette fel a képviselőválasztások alkalmával a maga jelöltjeit.

Aradnak ez időben országgyűlési képviselője Aizél Péter, az egykori polgármester és főispán volt. 1884. tavaszán új választásokat írtak ki és ekkor Aradon is felmerült az eszme, hogy a liberálisok szervezkedjenek és a választásra jelöltet állítsanak. Nehány előkelő aradi polgár egyenesen Tisza Kálmánhoz fordult, aki Falk Miksát ajánlotta az aradiaknak. Falk ekkor kerület nélkül állott, mert a Festetichék fészke, Keszthely, amelyet az előző cikluson képviselt, Festetich Pál gróf agitációjára volt képviselőjé az új választáson nem is jelölte. Falk ez idő tájban már irányadó szerepet játszott az aktuális politika terén, cikkei, amelyek a híressé vált „Fk.” szignaturával jelentek meg, az egész közvélemény élénk figyelmével találkoztak.

Április huszonegödikén egy tizenkét tagú küldöttség utazott fel a fővárosba, hogy Falknak a jelöltséget felajánlja. A deputáció vezetője Bánhidý Albert báró volt, tagjai voltak többek között néhai Goldts János poroszain cellus, a későbbi aradi püspök, Hamsea Agoston, a hódosbodrogi sárda főnöke és Walifisch Armin bankár. Jellemez az Aradon akkor uralkodó viszonyokra, hogy csak alig lehetett a tizenkét tagú küldöttséget összehozni. A kijelölés egy szabadelvű párti jelölt megválasztására igen kedvező lenek voltak. Falk azonban ennek dacára elfogadta a jelöltséget, mert Nagykanissán, ahol egyidejűleg fellépett, kevés reménye volt a megválasztásra.

Az aradi mandátumért három jelölt küzdött: Aizél Péter, Mülek Lajos dr. ügyvéd és Falk Miksa. A választás június tizennegyödikén volt, de az egyik jelölt sem kapott abszolút többséget. Aizél a pótválasztásból kiesett és így csupán Falk és Mülek között folyt a harc. A pótválasztást június elsején ejtették meg és a liberálisok megfeszített erőlködésének sikerült a mandátumot negyven szótöbbséggel Falk számára biztosítani.

A mai öt év helyett akkor még három éves volt egy parlamenti ciklus és így 1887-ben már új választásra került a sor. Falk ellenjelöltje ezúttal is Mülek Lajos volt, de a szavazás csak délig tartott. Ekkor Falknak 480. Müleknek pedig csupán 108 szavazata volt, mire Mülek visszalépett és a választási előző Falkot jelentette ki Aradváros képviselőjének.

A nyolcvanas évek végén a királyi ítélőtábla decentralizálása alkalmával Arad is nagy küzdelmet folytatott, hogy a törvénykezés harmadik fórumát is elnyerje. Falk is határozatosan dolgozott ez irányban, de mivel közte

és Szilágyi Dezső akkori igazságügyminiszter között feszült viszony volt, Aradot mellőzték. E miatt az aradiak elhidegültek Falk Miksától és a következő választáson, 1892-ben újból felléptették ellene Aizél Pétert, akivel szemben a január harmadikán megtartott választáson 98 szavazattal kisebbségben maradt.

Az aradi bukás Falkot rendkívül elkedvetlenítette és attól fogva a várossal és aradi barátaival mindennemű érintkezést megszakított. Az aradi liberálisoknak is nagyon fájt Falk elvesztése és 1892. december huszonegödikén, amikor Falk a Pester Lloydnál huszonegödikéves szerkesztői jubileumát ünnepelte, üdvözlő feliratot küldöttek neki amelyben változatlan nagyrabecsülésüknek és szeretetüknek adtak iránta kifejezést. Ugyanakkor Falk Nagykanissán is megbukott, de néhány hét múlva az a kárpótlás érte, hogy a Fejérváry Géza bíró lemondása folytán megüresedett budai I. kerület egyhangulag őt választotta meg képviselőjének. Ezt a kerületet meg is tartotta egészen 1906-ig, amikor a szabadelvű párt bukása után visszavonult a politikai szerepléstől.

Érdekes, hogy az aradi ellenzéki pártok Falk első jelölése idején kézzel-lábbal dolgoztak megválasztása ellen. Egy helyi lap szerkesztője, Sümegi Kálmán heves cikkeiben támadta Falk személyét és a hírneves publicistáról a többek között azt írta, hogy „harmadrangu zsurnaliszta.”

Falk Arad lakossága (rölkében) képviselő-sége idején igen sokat tett. Ezekre rug azok száma, akik ügyes bűjos magánolgakban keresték fel és Falk sohasem nézte választó e az illető, vagy nem, mindenkinek kedvesen intézte el a kérélmét. A város fejlődését illetőleg keveset tehetett, az akkori viszonyok ebben megakadályozták. Mégis neki köszönhető a pénzügyi politika létesítése és számos közintézmény fejlesztése. Gyakran jött Aradra és egy ízben Ernő fiával, aki jelenleg miniszteri segédtitkár egy bálon is megjelent. Sokat áldozott Arad közjótékonyági egyesületeinek is.

Kíváncsinos volna, hogy a város nagynevű volt képviselője temetésén képvisel esse magát és helyezzen koszorút a ravatáira.

HIREK.

Fejérváry a király lemondásáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Lapunk mai számában írtunk arról, hogy veszprémi jelentés alapján egy köznyomatos azt adja hírül, hogy a király a most készülő nagy katonai gyakorlatok alatt beszédet intéz a hadsereghez és ebben bajelenti a katonai ügyektől való visszavonulását. Ez természetesen nagy föltűnést keltett politikai és katonai körökben. Ez a képtelen hír kihívta Fejérváry Géza báró darabont-testőrkapitány véleményét is. Fejérváry báró ezeket mondta erről a kalandos dologról:

— Az a hír, mintha ő felsége a hadgyakorlatok alkalmával bucsu-beszédet akarna intézni a hadsereghez, merő képtelenség. Az uralkodó, mint legfelsőbb hadur, nem vonulhat vissza a hadsereg intenzív vezetésétől, és nem is teszi. Minden egyéb mese. Ha közölni valója van a katonáival, azt hadiparancsban tudatja, de nem szónokol. Aki ennek az ellenkezőjét kitalálta, az enyhén szólva, teljesen tájékozatlan.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 11-én az időjárás: Meleg, száraz.

— Szemle a Hadik huszároknál. Ma este Aradra érkezett *Arnold Péter*, a 3-ik Hadik huszárszázad parancsnoka Grodekéből. Az esküdes holnap szemléli meg az Aradon állomásozó pótkerethez bevonult tartalékos lovas századot.

— Az új vasúti üzletszabályzat. Az aradi kereskedelmi és iparkamara az új vasúti üzletszabályzat tervezetere adandó véleményének megállapítása céljából az érd-kelt körök és vasutak bevonásával *Kristyó János* elnökelete alatt, ma délután a kamara tanácsstermében értekezletet tartott. Megállapította az értekezlet, hogy az új szabályzat több újdonság felvételével általában a közönség érdekelt fogja szolgálni a nagyobb kifogások nemcsak a közönség, de a vasutak részéről sem merülnek fel az új szabályzat ellen.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter *Eckert Károly* butyini másodosztályú adóhivatali ellenőrt első osztályú adóellenőrre nevezte ki.

— Primadonna és ballerina. Budapestről jelentik: A Király Színház ma délelőtti próbáját kínos incidens zavarta meg. A „Hollandi leány” második felvonását próbálták, amidőn a színpadon egyszerre csak kínos sikoltás hallatszott. *Németh Bőske*, egy fiatal, szép kardaloslő nő újultán esett össze. A próba megrémült személyzet rögtön mellette teremt, de minden igyekezettel, hogy magához térítsék, kárbevesztett. Néhány kardaloslő a színház egyik jól ismert primadonnájához sietett, ki a földi javak közül többek között egy 25 lóerős autóbilit is magáénak vallhat.

— Ugye lesz szives megengedni nagysád, — kérték — hogy a Böskeit az ön autóján a doktorhoz vigyük.

A kisasszony egy percre meglepődöttnek látszott, de a következő pillanatban mosolyogva jegyezte meg:

— Mit gondolok, az én autóbilitom be tegezszállító kocsi?

Németh Böskeit ezek után társról kocsin vitték be az orvoshoz, hol nemsokára magához tért s estére már részt is vehetett az előadáson.

— Házasság. *Blum József* szeptember 20-án, d. u. 5 órakor az aradi i. r. templomban házasságot köt *Multas Rezső* kisasszonnyal.

— Félholtra vert tüzörönkéntes. Temesrékán ma éjszaka véresre vertek egy fiatal, dalás tüzörönkéntest, *Viczián Györgyöt*. *Viczián* két másik önkéntessel a kocsmában mulatott és a cigány földit összekapott egy a másik szobában mulató társasággal, melynek tagjai: *Beck Ferdinánd*, *Pisov Miklós*, *Bach Ferenc* és *Gruber Mátyás* fiatal paraszokok voltak. *Viczián* és *Beck* között majdnem dulakodásra került a dolog, de végre is betették a két szoba között levő ajtót és úgy látszott, hogy a haragos ellenfelek megbékültek. *Viczián* egy másik önkéntessel késő éjjel ment haza, de bajtársától utközben elvált. Erre vártak a gyaklós orvosok, akik az egyedül maradt *Vicziánt* megtámadták és *kődarabokkal agyafőbe verték*. *Vicziánt* később az út porában, *vérben megtalálták* és sietve úgy intézkedtek, hogy bekötötték és aztán beállították *Temesvárra* a helyőrségi kórházba. Itt *Zeillendorfer Simon* törzsorvos vette kezelés alá a súlyosan sérült fiatal embert. A vizsgálat megindult, de eddig még lefolytatás nem történt.

— Asszonykatoná. Az oroszai anyakönyvvezető pap nagyon szórakozott lehetett, amikor ez előtt 28 évvel Soós Viktoria nevét írta be az anyakönyvbe. Fiúnak írta ugyan be *Viktóriát*, aki pedig halmozott bizonyítékokkal igazolta idők folyamán, hogy — nő. Többek között

azal is, hogy már három gyermeknek az anyja. Az anyakönyvvezető tévedése miatt Soós Viktoriát fölvevették a katonakötelesség névjegyzékébe. Sok-sok iratot váltott ebben a dologban az oroszai főtisztviselő hivatal a hadkiegészítő parancsnoksággal, mely sehogy sem tudta megérteni, hogyan lehet valaki asszony, mikor a lajstromba föl van véve, mint katonaköteles. Végre most a főtisztviselő hivatalos okmányok csatolásával mutatta ki, hogy Soós Viktoriát legföljebb mint markotányosnőt alkalmazhatná az armádia. Az asszonyt most már véglegesen törölték a lajstromból, de nehogy a katonai szigorúságon és tekintélyen csorba essék, csak a harmadik korosztály után, azon a címen, hogy katonai szolgálatra teljesen alkalmatlan.

— Bűnös anyák. Talpas községben a temető sírjai között egy négy órhónapos méhmagzatra bukkantak, amelynek fején öt szurást találtak. A csendőrség kinyomosta, hogy a magzat anyja *Bok Szavéta* tizenkilenc éves nő, aki a tiltott szerelem következményét egy bábaasszony segítségével hajtotta el és a műtét következtében betegesen fekszik. Az esetről jelentést tettek az aradi ügyészségnek, ahonnan *Sza Kolcsay* Lajos kir. ügyész kiszállt a helyszínre a vizsgálat megajtése végett. Érdekes, hogy Talpason rövid idő alatt ez már a negyedik magzatelhajtási eset. A csendőrség most azt a bábaasszonyt nyomozza, aki a szegényben esett leányok bűnének elpálástolásához segédkezett nyújt.

— Elpusztult falu. Karánsebesről táviratozák: *Issa* községben ma nagy tűz támadt és néhány óra alatt 120 épület lángban állott. A tűz egyre terjed és a pusztulást nem lehet megakadályozni, nincs elég víz.

— Halálos vasúti szerencsétlenség. A *szőregi* állomáson ismét vonatkicsiklás volt. Arányaira nem olyan nagy, mint a multkor, de tragikusabb, mert emberáldozata van. A szerencsétlenség szombaton este tíz órakor történt. Egy tolató-mozdony hibás váltóállítást következtében kiugrott a sínek közül s elzárta a pályát. Az esetről telefonon értesítették *Bogyós Ottó* szegedi állomásfőnököt, aki rögtön intézkedett, hogy a mozdony visszaállítására munkások menjenek ki. A rókusai műhelyfőnökségtől segítségnyújtással több munkást és emelődarukat szállítottak ki Szőregre. A munkások már már visszaállították a kiugrott mozdonyt, mikor az emelődaru kicsuszott a hatalmas teher alól s teljes súlyával *Fudri János* munkás fejére zuhant. A szerencsétlen ember összeesett koponyával roskadt össze. Még volt benne élet, mikor a segítségnyújtással Szegedre szállították. Az állomáson a mentők várták, akik a kórházba vitték. Itt a boldogtalan munkás néhány óra múlva kiszendvedt.

— Megharapta a veszett kutya. Berzováról írja tudósítónk: Koncoron tegnapi délután 5 óra körül egy kóbor kutyát megmaria *Kovács János* napszámost. A kutyát lelőtték. A megmarint embert pedig azonnal a budapesti Pasteur-intézetbe szállították.

— Halál a vonaton. *Tóth János* szegedi rendőr Tövisen töltött néhány hetet, hogy ott egészségét helyreállítsa. Tegnapi ment érte a felesége, hogy hazavigye Szegedre, mert *Tóth* állapota válságosra fordult. Az erdélyi vonattal Aradra utastak, hogy innen a motorossal Szegedre menjenek. *Tóth* a vonaton rosszul lett s *Glogovánál* meghalt. Holttestét az aradi kórház halottas kamrájába szállították.

— A fürdés halottja. Csanádpalotáról írják: *Perneki Károly* 28 éves munkás több társával volt fürdőni a Maroson. Fürdés közben mutogatta, hogy 5 milyen jól tud uszani. A vízben, mely kissé hideg volt, lába és keze görcsöt kapott

és lársal szemellettára elmerült, kik nem is látták többé.

— Próbaelőimádkozás a zsinagógában. Az aradi zsidó hitközség által meghirdetett főkantor-helyettesi állásra nagy számban érkeznek a pályázati kérvények. A hitközség próbaelőimádkozásra — mint értesülünk — *Semetan Dezsőt* hívta meg elősónak, aki holnap (pénteken) este 6 órakor és szombaton délelőtt 9 és fél órakor tartja meg próbaelőimádkozását.

— Szerencsétlenség a gyoroki kavicsbányában. Nagy Sándor 34 éves battonyai lakos a gyoroki kavicsbányában dolgozott. Ma délután kavicscsal telt kocsikat tolt az iparvágányon. Jobb lába két kocsi közé került s szárban kettő tört. A hegyláji motorossal beállították az aradi kórházba.

— A legszebb, a legértékesebb, a legislésebb bérma ajándék ékszerek kaphatók Weinberger Ferenc kitűnő ékszerészünknél Arad, Andrásy-tér, Fischer Eliza palota. 2988

— Szívhajosok a buszifürdőnél „Phönix” gyógyvizet a legjobb eredménnyel használják. A buszifürdő gyógyforrások dus szénsavtartalma a szív működésére kiválóan jó hatással van, amennyiben a vérkeringést szabályozza, előmozdítja és fokozza. — A buszifürdő „Phönix” gyógyvizet kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb fűszerüzletben.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek és Weisnál* Aradon. 191

TARKASÁGOK.

*

Falk Miksáról.

A nyolcvanas évek elején a fővárosi sajtó egy része heves támadást intézett a király akkori főhadsegéde, *Edelsheim Gyula* Lipót báró ellen, de vele együtt a hadsereget is ütötték.

A király kedves katonája valamennyi cikk miatt egyszerre indította meg a sajtópert. A szenzációs perek tárgyalásai nap nap után újabb és újabb meglepetésekkel szolgáltak. *Edelsheim Gyula* és vele a hadsereg egymás után vesztelte el a csatát.

A dühös főhadsegéd arra a meggondolatlan-ságra ragadtatta magát, hogy egyik fővárosi lapban általános felzudulást keltő nyilatkozatot adott le a bíróságok ellen. Nem mondott kevesebbet, minthogy többé nem bizza ügyét a polgári bíróságokra, mert azok nem védik meg a hadsereget a támadásokkal szemben.

Falk Miksa, a kormányparti Pester Lloyd főszerekesztője, ekkor fulmináns vezércikkben oktatta ki a főhadsegédet a magyar bíróságok iránt tartozó tiszteletre.

— A főhadsegéd urnak csak azt mondhatjuk — írta az illusztris publicista, — amit *H. József* császár mondott, amikor *Kemeter* asszonyságnak, a kitűnő fehérnemű varróőrnöknek egy rossz költeménye került a személe elé:

— *Meine liebe Kemeter macht du lieber Hemeder.*

*

Falk Miksa volt a legfüggetlenebb magyar újságíró. Igenis, a kormányparti sőt külügyminiszteri Pester Lloyd főszerekesztője nemzete érdekeit föléje helyezte minden tekintélynek és a legmagasabb hatalomnak is.

A közös hadsereg főmarsallja, *Albrecht* főherceg a kiegyezés után is beleavatkozott a politikába.

Falk Miksa állt a mindenható ur hivatlan sáfarkodása elé. Egy feltűnést keltő vezércikket írt, amelyben merő gunynyal jellemezte az öreg katonai lármás allűrjeit.

— Olyan a főherceg ur, mint a viharágyu. Nagyot pukkan, de nincs magja.

Poltern kann er, aber schaden kann er nicht — és ezzel bevégződött Albrecht főherceg politikálása.

Falk Miksa tudvalevően nagy nyomorúságban élt fiatal korában. A sok koplalástól gyomorbajt kapott és mikor lett volna már mit enni, nem birt, mert tönkre koplalta a gyomrát. Ősz fejjel sokszor panaszkodott emiatt és ilyen sopánkodása közben ő teremtette meg ezt a szálló igét is:

— Amikor volt mivel, nem volt mit, most, hogy volna mit, — nincs mivel.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A Polónyi—Heltai—Komlós-ügy. Budapest-ről jelentik: A Polónyi—Lengyel ügy kezdetén Polónyi Géza volt igazságügyminiszter tudvalevőleg egy kávéházi beszélgetés miatt feljelentette Heltai Ferenc dr.-t és Komlós Ágoston dr.-t, Lengyel Zoltán tanult. Az ügyet Benke büntető járásbíró tárgyalta, aki dacára a védelem érvelésének, hogy a tanúk tárgyalás előtt rágalmazási pörbe nem foghatók, mind a két tanut mégis elítélte. A feljebbviteli bíróság ezt az ítéletet, több rendbeli szabálytalanság miatt megsemmisítette s új tárgyalás megtartására utasította a büntető járásbíró. Erre az új tárgyalásra számos új bizonyítékot kellett volna beszerezni és kihallgatni mindazokat a tanukat, akiknek kihallgatását a védelem kérte ugyan, de a bíró ezt mégis mellőzte. A tárgyalást most már meg lehetne tartani, ámde ez nehézségekbe ütközik. A Polónyi—Lengyel ügy iratai ugyanis jelenleg a Kuria előtt fekszenek s így az ezekből szükséges irományokat, amíg ezek vissza nem érkezőnek, nem lehet beszerezni. Ezért a Polónyi—Heltai—Komlós ügy csak akkor kerül tárgyalásra, ha a Kuria is már letárgyalta az ügyet. Ez pedig csak november hónapban fog megtörténni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A nyakék. Nem közölhető.

K. J. Arad. Az értékes cikket közölni fogjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 10.

Amerika ½ el olcsóbb. Kínálat, vételkedv korlátolt, 35 ezer mm. változatlan.

Arak 50 kilonként számítva:

	Délt sárlát	2 órai sárlát
Buza áprilsra . . .	11.65—11.66	11.64—11.65
Buza októberre . . .	11.36—11.37	11.34—11.35
Zab októberre . . .	8.01—8.02	7.96—7.97
Rozs októberre . . .	9.43—9.44	9.44—9.45
Tengeri májusra . . .	7.41—7.42	7.40—7.41
Rozs áprilsra . . .	9.71—9.72	9.72—9.73

Zárul 6 órakor:

Cs. hitelrészvény	645.25
Magyar hitelrészvény	750.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Szeptember 11. —

Magyar előrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban — illőrig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — illőrig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban

28—129 fillérig; fiatal közép páronként 351—330 kilogrammig terjedő súlyban 129—110 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 133—135 fillérig. Szerbiát: Nehéz páronként 380 kilogramm feletti súlyban — illőrig; közép páronként 240—250 kilogrammig terjedő súlyban — illőrig; könnyű páronként 340 kilogrammig terjedő súlyban — illőrig. Sertéslétszám: Szeptember hó 6. napján volt készlet 37 510 darab, szeptember 7. napján fölhajtott 176 darab, szeptember 7. napján elszállított 413 darab szeptember 9. napjára maradt készletben 37,273 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Iskolai könyvek

használtak is,
legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulóinak részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolászer kereskedésében
Arad, Weitzer J.-utca.
— TELEFON 517. —

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 10. —

Fehér Kereszt szálloda. Mihálik Ernő utazó Bécs. — Danreih Samu utazó Bécs. — Kedem József utazó Bécs. — Molosi V. utazó Trieszt. — Leviczky Emil utazó Sopron. — Kállai Dávid utazó Budapest. — Müller Rudolf utazó Budapest. — Glasszer Adolf utazó Rózsabegy. — Horvák Alajos utazó Budapest. — Urh Bernát utazó Budapest. — Zúker Imre utazó Budapest. — Sonjoan Kornél tanár Kozlecsvár. — Krammer Ede utazó Besztercebánya — Schlesinger Armin utazó Budapest.

Központi szálloda. Prohászka József utazó Bécs. — Bubbe Adolf utazó Bécs. — Weisz József utazó Bécs. — Földes Rezső utazó Budapest. — Weisz Dávid utazó Budapest. — Hirschl Armin kereskedő Budapest. — Stranzky Gerő utazó Budapest. — Messer Sándor kereskedő Budapest. — Kohn Jenő kereskedő Lugos. — Dományi Antal utazó Budapest. — Neuberg Miksa utazó Budapest. — Antal Béla utazó Budapest. — Beer Henrik földbirtokos Budapest. — Hermanszky Emil utazó Bécs. — Glaszner Ede utazó Bécs.

Vass szálloda. Friedmann Kálmán utazó Ujvidék. — Hoff József utazó Budapest. — Kovács Kálmán magánhivatalnok Nagyvárad. — Klement József kereskedő Budapest. — Smetana Dezső tanár Budapest. — Kanitz Antal utazó Budapest. — Gellesz Ignác utazó Pozsony.

Pannonia szálloda. Zsély Aladár főhadnagy Lugos. — Dupeza István mészáros neje Temesvár. — Papa György dr. ügyvéd Buttyin. — Menezser Béla és Jakab kereskedők Nagyhalom. — Reisz József kereskedő Makó. — Kaszanyi V. varrónő Lipca.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. szeptember hó 11-én pénteken:

1. Varázssítal. Komikus. — 2. Az aranykeresők. Színes dráma. — 3. Eitővesztett lakás. Bohózat. — 4. A kegyelem. Megható életkép. — 5. Egy ezékilogrammos ur kalandjai. Kacagtató. — 6. Idill Pülöp Lajos idejéből. Idillikus. — 7. Az aszfaltmunkás víziói. Bohózi álomkép. — 8. A cornevallei tengerpart. Természet után.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonaszene játszik. — Csukrázda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Ubl Ferencné szül. Kollarz Betta a maga, úgy gyermekel Rezső és Ilonka, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel jelenül a felejthetetlen jó férj, illetve édes apa, vő, testvér, rokon és jóbarát

Ubl Ferenc zenedai tanár,

folgó évi szeptember hó 6-án, életének 78 ik s boldog házasságuk 28 ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 12-én délután 3 órakor fognak a felső temető halottas csarnokából örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 15-én délelőtti 8 órakor fog a helybeli főt. Minoiita-tyúk szentegyházában az egak Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1908. szeptember 10-én. 2996

Zipernowsky Károlyné, született Klein Anna és Klein Vilmos fadjalomtelt szívvél, úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében jelentik, hogy a legjobb anya, nagyanya és rokon

Özv. KLEIN MÓRNÉ, szül. Lichtenstern Flóra

f. é. szeptember hó 8-án, életének 70. évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

A drága halott hült tetemei f. hó 11-én, délután 3 órakor fognak az aradi izr. temető halottas házából örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás és béke hamvaira!

Arad, 1908. szeptember 9.

Zipernowsky Károly veje. Özv. Klein Henrikné, szül. Duffy Emilia, Klein Vilmosné szül. Geider Mária, menyei Kovács Emil, Kovács József, Klein Thomas Morris, Dr. Vikár Gézané szül. Zipernowsky Ilona és férje Dr. Vikár Géza unokái. Vikár Éva dédunoka. Özv. Boros Mórné szül. Lichtenstern Eszter, Fischer Béla, Fischer Géza, Fischer József, Strausz Jakabné szül. Fischer Jenni testvérei. Özv. Singer Sámuelné szül. Klein Amália, Drachler Mór, Fischer Bélané szül. Klimek Leopoldina, Fischer Gézané szül. Weichselbaum Fanni, Fischer Józsefné sz. Back Szidonia, Strausz Jakab sógorok, illetve sógornők. Valamint az összes rokonok. 2979

Dr. Velicju Romulus

ügyvédi irodáját

Aradon, József főherceg-ut 20.
szám alatt

2910

megnyitotta.

Rövid ideig **maradék elárúsítás** Leichner és Fleischer
a posztógyári raktárban **Arad, Szabadság-tér 17. sz. 791**
Fiuk részére igen ajánlatos

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet hófehérre tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-**rövidebb időn belül is hófehérre tisztítja.**

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2544

Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

6339—1908. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Viktória takarékos és hitelintézet r. t. aradi cég végrehajtónak, Zuba György és neje szül. Stubej Zsófia, ugy Zuba Ilie kurticsi lakos végrehajtást szenvedtek elleni 100 korona tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén fekvő, Aradmegye Kurtics községében fekvő, a kurticsi 46. sz. tjkvben A. + 7. sor 50/b. hrsz. alatt felvett 553. sz. ház, udvar és kertre az árverést 800 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi október hó 10-ik napjának délelőtti 9 órakor Kurtics községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 80 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1908. évi június hó 15-ik napján.

Aknyay,

kir. tiszéki bíró.

2984

Hirdetmény.

Az aradi zsidó hitközség előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a templomi imaszékek bérbeadása a zsinagógára nézve szeptember 16-án, a pót-imaházak imaszékeire szeptember 21-én kezdődik.

A zsinagógai imaszékek bérleti elővételi joga bezárólag szeptember hó 21-ik napjáig tartatik fenn.

Aradon, 1908. szeptember 9-én.

Az aradi zsidó hitközség
2995 előjárósága.

Alapos

ének és zeneoktatást

(a szinpadra lépőknek is)

ad

Zucker Berta kisasszony,

aki a prágai zeneconservatoriumot végezte. Fényes eredményeket ért el oktatásával Berlinben és Szegeden, ahol évek hosszú során át működött. 2977

Értekezhetni

ARAD,

Forray-utca 3. szám.

DEPILLOR HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Védekezzünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatású molypusztító szerünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

241

ARADON.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fiatal írólista

jó írással és gyakorlattal azonnali belépésre kerestetik, gyakorlattal bíró jó írással kisasszonyok is pályázhatnak „Megbízható” jelígre a kiadóhivatalba. 2998

November elsőre

3 szobás lakás, pincével kerestetik. Ajánlatokat Ehrenfeld Ignác Arad, szivességből továbbít. 2994

Barackán

az állomás közelében egy 1 holdas és egy 3 holdas teljesen beültetett szőlő eladó. Cim a kiadóban. 2920

Egy jéforgalmu szatócsüzlet

trafik joggal más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóban. 2980

Csemegeszlő

kisebb-nagyobb mennyiségben kapható Hámory gazdaságnál, Deák Ferenc-utca 3. 2986

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) A n. é. közönség rendelkezésére áll. 2696

A galsai hegyen

8 holdas szőlő terméssel együtt kedvező fizetési feltételek mellett azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2902

Ház eladó.

Wesselényi-utca 34. sz. Találmányaim gyártása, értékesítése és új iparágak meghonosítása végett külföldre költözöm. Miért két ház, 2 udvar, kert, nagy helyiségek azonnal, jutányosan eladó. Új téglais eladó. Bővebbet Orosz L. Mátyás. 2975

Egy városi tanítónő

magán órákra vállalkozik az elemi, polgári és felsőbb leányiskola tantárgyaiból, vizsgáztatási felelőséggel Cim a kiadóhivatalban. 2493

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetők Ingusz I és Fia könyvkereskedésben Arad, Weitzer János-u. 201

Eladó

egy jó forgalmu fűszer üzlet jó korlátolt italmérés és tőzsdével egybekötve, hozzá tartozó sarok házzal együtt jutányos áron szabad kézből eladó. Értekezhetni Hipp János urnál, Szápáryliget Arad m. 2992

Szép mell

két hó alatti szereshető a „Pillules Orientales” által, mely az egyetlen szer, miáltal a mell fejlődését előmozdít-hatjuk, annak erősségét hely-reállíthatjuk és a női ke-beinek gyönyörű telt formát ad, anélkül, hogy az egész-ségére kártékony lenne. Az arsenikum mentességért felelünk. Kiváló orvosok ál-tal ellátom. Teljes díszíté-s. 1 doboz használati ut-sítással 8 korona 54 fillér. Bérméntra.

J. Ratté, gyógyszerész Páris. Raktár Bu-dapesten: Török József gyógyszerárában, Király-utca 12. 5784

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN szobafestő és mázoló Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivittelg elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyér-demű helybéli és vidéki lótarató közönsé-got, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és kocsi-készítő műhelyt létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt. Nemess Géza házában.

Készíték mindenféle **gyógypatkó-kat**, kívánatra istállóban is vasalok, el-vállalom a lóvasalást havonta, a legmér-sékefttebb árak mellett, ugyszintén min-denféle uri fogatokat a legnagyobb igé-nyeknek megfelelően késziték. Midőn ezen vállalatombhoz fogtam, kérem a nagyér-demű közönség szives pártfogását. 2988

Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc, okleveles és speolálie lóvasaló.

Eladó

Almay Olivér almás alcillli gaz-daságában, mig a készlet tart, rendkívül bő termő

Diószeghi óriás buza vetőmag.

Ára 24 kor. mm. waggonba rakva.

Ugyanott eladó lesz a vész megszűntével 400—500 miská-rolt tavaszi süldő, melyek mos-tan vannak vészbe s bármikor megtekinthetők.

Tisztelettel

almás-alcillli uradalom intézősege. 2970

Dr. Richard-féle hajfestő

fej vagy csakál részére ártalmatlan és azonnal hat.

Óvakodjunk az utánszatóktól! Minden szakszerű üzletben kapható.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az eddig

Kenderessy és Paladics

néven volt asztalos műhelyt (Deák F.-u. 83. szám alatt) a mai napon átvettem és azt ezentul sa-ját nevem:

Kenderessy László

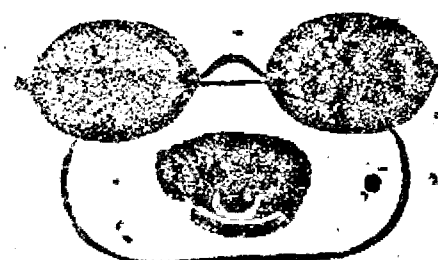
ezég alatt ugyanott tovább veze-tem. Tisztelettel kérem a n. é. kö-zönség további szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel Kenderessy László, asztalos mester.

Ártalmatlan látsszerész Páris

DICK-SAMU

Ártalmatlan látsszerész Páris

Kiad és javít mindennemű órákat két év jótállás mellett a legolcsóbb árakon. A szemre tart mindennemű szemüvegeket a legkülönbözőbb kiállításban, leg-észesebb lencsékkel, orrcsipekkel és szem-üvegek, arany, ezüst, nickel és tekenő-vele csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fekmérék-ten, bor, must és szesz részére, te-mellett mindenféle hámrak, minden-szemű kiviteiben. Szemüvegek és orrcsipek el-vezei rendezet szerint azonnal ké-szítetnek.

DELEN,

szövet, zefir, ruhaváson, kreton, batiszt stb gyönyörű válogatékban Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület. Vidékre mintákat készséggel küldök.

Segédet

keresek a rövid és di-vatáru szakmában azonnali belépésre. Nyelvismeret magyar és román.

Menczer Adolf, Brád.

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közé-geknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz hasz-nálatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csa-varok és a legjobb minőségű belül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel-vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351 Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó mész, szép fehér mész, az rendeljen egy próba-waggon meszet jó kiadó mész, jó köterővel bíró mész, mész, ENDELSTEIN R. kőmentes mész, az országban legjobb mész, mész, mészgyárosnál Körösbányán. 2932